

Dr. Mücahit KIVRAK¹

¹ BAÜN Edremit Myo

Zeytincilik ve Zeytin İşleme Teknolojisi Programı

kivrak@gmail.com

0505 772 44 46

ZEYTİNYAĞCILIĞIN SORUNLARI VE ÇÖZÜMLERİ

Ders Notu: 165

Dr. Mücahit KIVRAK

BAÜN Edremit MYO

Drone teknolojisi

Tarımsal robotlar

Tarım emekçileri tarihe karışacak. Tarlaları robotlar ekip biçecek.
Yakın gelecekte 2 milyar tarım işçisi işsiz kalacağı tahmin ediliyor.
Kyota merkezli Japon firması spread dünyanın ilk robot çiftliğini
kurdu ve 30 bin marul üretti.

Dijital uygulamalar

Teknolojik makineler

Türkiye tarımında uygulanabilir mi?

Arazi büyüklüğü

Engebelilik

Çiftçimizin yaklaşımı

İnternet alt yapısı

Ekonomik vaziyet etkilidir.

Diğer sorunlarımız

Marka tescili sorunu

butik üretim ve konvansiyonel üretim ayna anda olmamalı

sıkım kalitesi ve sıkım sisteminin iyileştirilmesi

bilgi kirliliğinin düzeltilmesi

satış maliyetleri

Kasım 2017'de sezona 6 – 7 TL bandında giren siyah zeytin birden 10 TL'ye sonra 12 TL'ye çıktı.

Üretim maliyetleri

butik zeytinyağı ile konvansiyonel zeytinyağının ayrılması

kaliteli üretim fabrikalarının bulunması

Hırsızlık

Yangın

Bu bahçe Őehre yakın ve düzenli olarak içerisinde mangal yakılması, içecek içilmesi, yasal olmayan gayrimeŐru iŐler yapılması nedeni ile bir gündüz yandı. Nedeni bilinmiyor. Çiftçi Koruma Malları Derneği ne iş yapıyor?

Tanıtma

ZEYTİN DOSTU KARELER

📅 Eylül 2015

AA - +

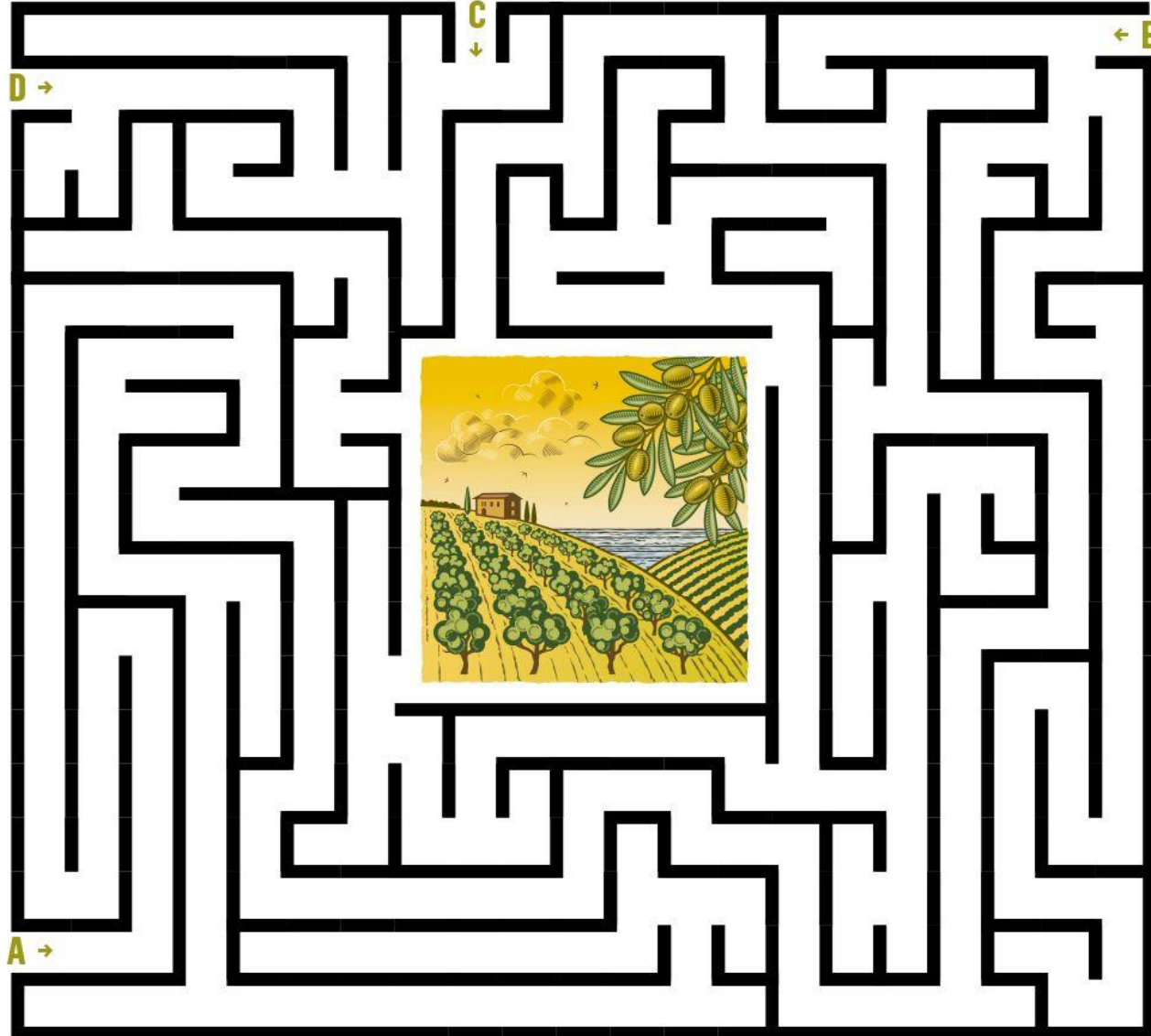
YAĞINDAN ÇEKİRDEĞİNE KADAR HER YÖNÜYLE İNSANIN VE SAĞLIĞININ DOSTU ZEYTİN, ŞİMDİ YARIŞMALARA KONU OLUYOR.

Zeytin sadece kahvaltı sofralarının vazgeçilmezi değil aynı zamanda bereketin ve sağlığın sembolü. On yıllara meydan okuyan zeytin ağaçlarından sofralara uzanan bu tadın hikâyesi insanlık tarihiyle hep el ele gidiyor.

6 bin yıl önce medeniyetin beşiği Mezopotamya'dan yola çıkıp tüm Akdeniz'e oradan da Amerika'ya yayılan zeytinin üretiminde Türkiye, önemli bir merkez. Sofralık zeytin üretiminde ikinci olan Türkiye, tüketimde birinci sırada. Zeytin severlerin 2006 yılında kurduğu Zeytindostu Derneği, zeytincilerin ortak platformu olarak zeytin üzerine yarışmalar düzenliyor. Bu yıl sekizincisi düzenlenen yarışmalarda en güzel fotoğraflar ve sloganlar seçildi. Eliniz zeytine ya da zeytinyağına uzanırken birinci seçilen sloganı hatırlayın: "tane tane, damla damla sağlık."

HANGİ YOL HASAT BAHÇESİNE ÇIKMAKTADIR?

Milli Piyango Çekiliş Sonuçları >>>

UP **MILLİ PİYANGO**

5 TL

1/4 DÖRTTE BİR BİLET

19 KASIM

2016

5 7 3 7 2 9

G

Tane tane lezzet,
Damla damla sağlık..

3. MİLAS ZEYTİN HASAT ŞENLİĞİ
19-20 KASIM 2016

N31 863291

G

Mustafa Akbay – Zeytin tuval üzerine yağlı boya

Mut'ta canlı
yayında birçok defa
program yapıldı.
Mut'un bugüne
gelişinde ciddi
katkıları vardır.

Kaliteli Zeytinyağı Üretim Teknikleri Eğitimi

15 Ekim Cumartesi 09.30

Yer: Mut Ziraat Odası

Eğitmenler: Mücahit Kıvrak Balıkesir Meslek Yüksekokulu Öğr. Gör., Tadım Uzmanı

Birsen Pehlivan Zeytindostu Derneği Tadım Eğitimleri Koordinatörü, Tadım Uzmanı

zeytindostu Derneği

2. Mut Zeytin ve Zeytinyağı Sempozyumu

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ 1992

T.C. MUT BELEDİYESİ 1869

2. MUT ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI SEMPOZYUMU
14 EKİM 2016

Prof. Dr. Canan KARATAY'ın katılımlarıyla gerçekleştireceğimiz 2. MUT ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI SEMPOZYUMUNA teşrifleriniz bekler, saygılar sunarız.

Nebi YILMAZ Belediye Başkanı

Mehmet Ali AKYÜZ Mut Kaymakamı

Sağlık zeytinde zeytin MUT'tan

Organiksa Balıkesir Mustafa Birol
DOĞAKA yazacaktım pardon

1 saat önce • Beğen • Yanıtla

Cihan Devrim Avunduk
O bunu demiş, bu başka demiş ...

Arkadaşlar,
benim altını çizmek istediğim mesele;
"biraz daha eğitim"in, belki Türk zeytinciliğini
"biraz daha ileri" götürebilmesi, ihtimali ...

Ailemizde, ekibimizde
bir "teknik" elemanın olmasının
deli değer fayda keyif yararları konusunda
sanırım, hiçbirimizin itirazı yok ...

Zeytinciliği yeniden keşfetmeye gerek de yok ...

Ülkemizin tek "zeytin / zeytinyağı teknikeri" yetiştiren
bir okulumuz da var, halen, çok şükür ...

Hepimizin tanıdığı Mücahit **Mucahit Kıvrak** Hocamızı
bir arayın, yeter ...

Verim keyif hasat diliyorum ...

1 saat önce • Beğen • Yanıtla

Hüseyin Bozkurt
Mücahit hocayı aradık oda canan Karatayı görmek için
muta gitmiş.

3 dakika önce • Beğenmekten Vazgeç • 👍 2 • Yanıtla

Yorum yaz...

MENÜ

Amuse-bouche

Bıçak arası mürdüm erikli ezme
Tahinli humus
Ayvalık zeytinyağı

Giriş Tabağı

Kabak çiçeği dolması
Bademli kereviz
Pirinç yufkasında kinoa tabule
Tekmilli fava
Mikro filizler

Siyah pirinç Beluga mercimeği ve
Porçini mantar dolgulu çıtır kadayıf
Poşe Kuşkonmazlar, Ballı hardal sos

Şeker kâsesinde nar gretina

Portakal soslu karides ızgara
Çin lahanası
Taze minik fasulye
Havuçlu patates ezmesi

Ayva tatin
Kıtır kabaklar,
Hindistan cevizi sütü sos

Tanıtım için bir çok masraflı iş var iken daha basit daha kolay yöntemler vardır. 22 Aralık 2021 tarihinde yeni yıl yemeğinde Ayvalık Zeytinyağı menüde bulunmaktadır. Basit bir zeytinyağı tanıtımıdır. Diğer söylemler burada tartışılmamaktadır.

Devlet desteği gereklidir

coğrafi işaretler ve butik üretim birleştirilmeli

butik zeytinyağının taban fiyatının belirlenmesi

pet – sokakta satılan yağların engellenmesi

üretim takviminin çıkarılması

fuara katılabilmek için butik firmalara destek olunması

eğitimcilerin arttırılması

il bazında örgütlenmelidir

Anne ve babadan kalan zeytinliklerimizi satıp kafe, restoran açacağımıza oradan aldığımız zeytinleri ve zeytinyağlarını şişeye koysaydık bu ülke hiçbir zaman ekonomik kriz yaşamazdı.

Kinyas @detskaza · 22.06.2016

zeytinli poğaçā aldım zeytini sadece değdirmişler

2

105

616

Kinyas @detskaza · 22.06.2016

pardon zeytinli poğaçā demişim zeytinle temas etmiş havayla aynı ortamda kısa bir süre bırakılmış poğaçā

1

34

401

Kinyas @detskaza · 22.06.2016

zeytini poğaçāya anlatmışlar sadece

1

58

469

Kinyas @detskaza · 22.06.2016

poğaçāya zeytin fotoğrafı göstermişler o kadar

1

29

360

Kinyas @detskaza · 22.06.2016

usta poğaçayı açarken içinden zeytin demiş öyle bir zeytinli poğaçā

2

87

520

Kinyas @detskaza · 21.08.2016

poğaçā yapılan un kamyonla dükkana getirilirken zeytincinin önünden geçilmiş

1

33

364

Kinyas @detskaza · 21.08.2016

buğday tarlasında tek zeytin ağacı varmış öyle bir zeytinli poğaçā

2

21

302

Yanıtını Tweetle

Devesiyle birlikte çölde yürümekte olan bir bedevi, güçlölkle yüröyen susuzluktan dudakları kurumuş bir adama rastlamış. Adam bedeviyi görölnce su istemiş. Devesinden inmiş ona su veriş. Suyu içen adam birden bedeviyi iterek deveye atladığı gibi kaçmaya başlamış. Bedevi arkasından bağırılmış. Tamam deveyi al git, ama senden bir ricam var. Sakın bu olayı kimseye anlatma. Bu isteğı tuhaf bulan hırsız biraz duraklayıp nedenini sormuş. Eğer anlatırsan bu her yere yayılır ve insanlar bir daha çölde muhtaç birin görölnce yardım etmezler.

Sorunlar ve çözüm önerileri

- 1- Acilen beyaz teneke ve yol boylarında, pazar yerlerinde sağlıksız koşullarda içerisinde ne olduğu bilinmeyen yağların satışı engellenmeli ve yaptırımlar uygulanmalıdır.
- 2- Üretici hasat konusunda bilgilendirilmelidir.
- 3- Fabrikaya gelen zeytinlerin kalite kontrolleri yapılmalı ve sınıflandırılarak zeytinyağına işlenmelidir.
- 4- Üretim sistemlerini kullanan operatörler, çalışanlar kaliteli zeytinyağı üretimi için eğitilmelidir.
- 5- Üretilen zeytinyağlarının kimyasal ve duyuşal sınıflandırılması yapılarak stoklama tanklarına alınmalıdır.

6- Stoklama üniteleri zeytinyağına uygun olmalı ve mutlaka iklimlendirme yapılmalıdır.

7- Stoklama ve nakliyesini gerçekleştirenler eğitilmelidir.

8- Dolum ortamları steril ve kokusuz olmalıdır.

9- Nakliye tankerlerinin temizliği ve hijyeni sağlanmalıdır.

10- Üretim yapılan fabrikanın ve çalışanlarının hijyeni sağlanmalıdır.

11- Üretim makinelerinin bakımı ve temizliği periyodik olarak sağlanmalıdır.

12- Dolum ve ambalajlı ürünler birbirinden ayrı ortamlarda olmalıdır.

13- Üretim veya dolum yapılan ortamlarda asit ölçümleri yapılmamalıdır.

14- Fabrika alanı içerisinde sigara içilmesi, çay demlenmesi, yemek yapılmasının önüne geçilmelidir.

15- Fabrika içerisine araç girişı olmamalıdır.

16- Fabrika çevresine kurutmak için pirina dökülmemeli , karasu havuzları rüzgar yönüne göre ayarlanmalıdır.

17- Fabrika içerisine operatörden başkası girmemelidir. (gıda üretimi)

18- Satılan ürünlerin güneş altında , sıcakta, ışıktta sergilenmesi önlenmelidir.

19- Süpermarket elemanları ve pazarlama müdürleri eğitilmelidir.

20- Otellerin, restoranların satın alma müdürleri, şef aşçıları eğitime tabi tutulmalıdır.

21- İlköğretim ve ana okullarında çalışan öğretmen personel eğitimi yapılarak öğrenciler eğitilmelidir.

22- Öğrenciler arasında zeytin ve zeytinyağı ile ilgili resim ve deneme yarışmaları yapılarak özendirilmeleri sağlanmalıdır.

23- Öğretmenler eğitilmeli, özellikle turizm ve aşçılık meslek liselerinde, meslek yüksek okullarında zeytinyağı tadım eğitimleri verilerek gelecek nesillerde damak tatları oluşturmamızdır.

24- Doktorlar, eczacılar, öğretmenler özellikle gurme yemek programı yapan insanlar eğitilmelidir.

25- Son olarak tüketici eğitilerek zeytinyağının kullanımını, saklanması eğitimleri verilmelidir.

Burhaniye Zeytinyağı Kalitesinin Arttırılmasına Yönelik Koşullar

Mevcut zeytin bahçelerinde oluşan sıra arası boşlukların Ayvalık Yağlık çeşidi ile doldurulması

Hasat zamanı planlaması yapılarak fabrikalarda yığılmaların önlenmesi, Her mahallede hasat takvimi planlamasına uyulmalıdır.

Bilinçsiz budama, ilaçlama, gübreleme, sulama yetersizliğinin önüne geçilmesi için eğitimler sıklaştırılmalıdır.

Hasat; maliyet ve var/yok yılı risklerinin azaltılması amacıyla makinalı veya uzman ve donanımlı ekiplerce yapılmalıdır.

Hasatta naylon çuval kullanma yerine plastik kasa kullanılmalıdır.

Fabrikacı veya sıkım işi yapanlar; sıkma kapasitelerine göre ürün kabul takvimleri belirlemeli, buna uygun hasat takvimi olmalı, randevulu hasat ve sıkım işlemine gidilmelidir.

Zeytinyağı operatörlerinin belgesiz çalışması kalite üzerine olumsuz etki yapmakta olduğundan belgesiz operatör çalıştırılmamalı, bu çalışanların periyodik eğitimleri yapılmalıdır.

Zeytinyağı fabrikalarında yıkama sistemindeki suyun sık sık değiştirilmesi, son durulamanın (duş aparatının) yapılması ve üreticiye zeytininin sıkma esnasında yıkama sistemi ve sıkma derecesini görme şansı vermeli, soğuk sıkım özendirilmelidir.

Tankların ağzı açık bırakılarak ispiertosunun uçurulmakta ve yağlar okside olmaktadır. Krom (paslanmaz çelik) tanklar kullanılmalı, fabrikalardan yağların çıkışı teneke ile yapılmalıdır.

Sıkım sonrası üreticiye ait yağlar fabrikada bekletilmemeli. Temizlik ve saklama koşullarını içeren depolarda veya ruhsatlı / lisanslı depolarda saklanmalıdır.

5200 Sayılı Kanun ve Tarımsal Üretici Birliklerinin Kuruluş Usul Ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik kapsamında **Zeytin Üretici Birliği** kurulmalı.

Zeytin sineği ile mücadelede havadan ilaçlamaya devam edilmeli organik ilaç kullanılmalıdır.

Burhaniye ilçemize has **Karekod Ve Hologram** uygulaması hayata geçirilmelidir.

Ambalajlarda «**Burhaniye yağı**» görselliğini ön plana çıkaran tasarımlar tercih edilmelidir.

Burhaniye zeytinyağının, zeytin yetişmeyen illerde pazar oluşturmaya y6nelik tanıtımlar yapılmalıdır.

K6lt6r Ve Turizm İl M6d6rl6đ6 işbirliği ile *tarım turizmi / kırsal turizm* projeleri hayata ge6irilmelidir.

İmarde yetkili kurum ve kuruluşlar ile belediye başkanları, meclis 6yeleri ve Belediye İmar Servis 6alışanlarına, kamuoyuna, y6nelik bilgilendirme ve lobicilik faaliyetleri yapılmalıdır.

Karasu probleminin 66z6m6nde, iki fazlı ekstraksiyon sistemine ge6iş 6zendirilmelidir.

Zeytin ve zeytinyağı analiz laboratuvarı açılmalı. Üretilen sofralık zeytin, zeytinyağı ve bitkisel yağlarda kalite kriterleri ve taklit – tağşış açısından kontrolsüzlük önlenmelidir.

Pazar yerlerinde ve yol kenarlarında satılan (pet şişe, beyaz teneke, açık) yağ satışları ile kayıt onaysız ürün satışına izin verilmemeli,

Yöresel mimariye uygun satış yeri için dikkat çekici butik işyerleri (örneğin yağhane) yapılarak buralarda yol üstü satışına izin verilmelidir.

ZEYTİNYAĞI İŞLEME TEKNOLOJİSİ VE SORUNLARI

Türkiye'nin yağ tüketimi ihtiyacı ve yağ açığı özeti:

Gelişmiş ülkelerde kişi başına yağ tüketimi : 24 kg

Türkiye'de kişi başına yağ tüketimi : 14 kg

Türkiye'nin yağ ihtiyacı : 1.000.000 ton

Türkiye'nin bitkisel yağ üretimi : 358.000 ton

Zeytin yağı : 50.000 ton

Ayçiçeği : 180.000 ton

Mısırözü yağı : 61.196 ton

Pamuk yağı : 60.700 ton

Soya yağı : 6.000 ton

Zeytinyağı üretiminde yetiştiricilikten işlemeye ve pazarlamaya kadar karşılaşılan çok büyük sorunlar vardır.

1. Mevcut ağaçlarımızın büyük çoğunluğunun meyilli alanlarda olmasının ve bağlı olarak yetiştiricilikte karşılaşılan sorunların yani kültürel işlemlerdeki (toprak işleme, gübreleme, sulama ve mücadele) eksikliklerin zeytinyağı verimi ve kalitesine etkisi çok önemlidir. Özellikle üretim maliyetinde büyük bir orana sahip olan zeytin hasadında geleneksel yöntemler dal, sürgün, yaprak ve tomurcuk zararlanmasına yol açan sırikların kullanılması sonucu meydana gelen zararlar nedeniyle üreticiye ve ülke ekonomisine oldukça yüksek maliyet getirmektedir. Sırıkla hasat sonucu dallar zarar görür, sürgünler kırılır.

Tomurcuk ve yaprak sayısı azalır, meyveler zedelenir. Yaprakların azalması, ağacın fotosentez yeteneğini düşürür. Vurma şiddetiyle zedelenen ve doğal olarak yere dökülmüş olan meyvelerin, bütün ürünün içine karıştırılması sonucunda, yağa işlenene kadar çürümenin ve bozulmanın artmasına neden olacaktır. Zeytinin ne kadar hassas bir meyve olduğunun bilinmemesi nedeniyle, hasat sırasında ülkemizde yapılan en büyük hatalardan biri. Diğer de, hasadın ve işletmeye taşıma işlerinin kasalar yerine çuvallarda yapılıyor olmasıdır.

Çuvallar içerisinde bulunan, hasat sırasında zedelenmiş ve berelenmiş zeytinlerin yanı sıra, altta kalan meyvelerin ezilmeleri nedeniyle bozulmalar başlayacaktır. Yağlar doku dışına çıkarak bakteri ve mantarların kolaylıkla faaliyet göstermesine yol açacaktır. Yağ işleme tesislerine mevcut kapasitesi üzerinde, çuvallar içerisinde gelecek olan ürün, çok kısa sürede işlenemeyerek işletmede sırasını bekleyecektir. Çevre şartlarının etkisiyle de bekleme süresince zeytinlerde ezilme ve bozulmalar artacaktır. İşte böyle bir üründen elde edilecek yağın ancak rafinasyon sonrası kullanılabilceği kolaylıkla söylenebilir.

2. Zeytinyağı üretimindeki sorunlardan verim ve kaliteyi etkileyen diğer bir nokta ise işleme ve pazarlama aşamalarındaki sorunlardır. Zeytin; hasattan işlemeye kadar olan aşamalarda çok farklı ellerden geçer. Bunlar bahçe sahibi, tüccar ve zeytinyağı fabrikası sahipleridir. Tüccar veya bahçe sahibi tarafından yapılan hasadın ardından ürün ya doğrudan doğruya zeytinyağı fabrikasına satılır ya da daha sonra satılmak üzere zeytinyağı fabrikasında zeytinyağına işletilir. Ülkemizde, kanunlara göre ambalajlanmamış zeytinyağı satışı yasak olmasına rağmen, işlenmiş zeytinyağının aynı fabrikada ambalajlanması her zaman mümkün olmadığından, zeytinyağı ambalajlanmamış (dökme zeytinyağı) olarak değerlendirmek zorunda kalınmaktadır.

3. Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Yasası'nda 2000 yılında yapılan değişiklikle, üreticilerin üye olduğu kooperatiflere her türlü devlet desteği kaldırılmıştır.

Dünyada görülmeyen bu uygulama ciddi sıkıntıya neden olmaktadır. Her türlü işlemi kayıt altında olan kooperatifler, kayıt dışı faaliyet gösteren tüccarla rekabette zorlanmaktadır. Zeytinyağına verilen prim miktarı yeterli olmamaktadır.

Yalnızca vakıflar, kooperatifler ve belli başlı büyük firmalar kendi zeytinlerini veya üyelerinin sahip olduğu zeytinler ile dışarıdan aldıkları zeytinleri işleyerek, ambalajlar ve pazarlarlar. Üreticiden tüketiciye kadar olan safhada arada çok fazla aracının olması nedeniyle, tüketicinin birim zeytinyağına ödediği fiyatın ancak üçte veya dörtte biri zeytin üreticisinin eline geçmektedir. Oysa zeytinyağı maliyetinin % 82'lik gibi büyük bir kısmı, kültürel işlemler ve hasadı içeren üretim safhasını kapsamaktadır. Geri kalan kısım ise taşıma, yağa işleme ve ambalajlamayı içermektedir.

4. Ülkemizdeki mevcut zeytinyağı işletmelerinin büyük çoğunluğu halen ilkel yağ işleme sistemine (geleneksel klasik sistem) sahip olup, küçük ölçekli ve dağınık yağhanelerden oluşmaktadır. Zeytinyağı işleme tesislerimizin ilkel teknoloji, altyapı eksikliği ve sayıca yetersiz olmasının yanı sıra, işletmecilerin eğitimsizliklerinden kaynaklanan birçok hata ile de yağın verim ve kalitesinin düşmesine neden olunmaktadır. İşleme tesislerinin sayısı, özellikle var yılında yetersizken, yok yılında ancak yeterli olabilmektedir. Bunun yanı sıra işletme sadece zeytinyağı işliyorsa yılda sadece 2-3 ay çalışıyor.

Hasat sırasında sırikla zedelenmiş veya ağaç altına önceden dökülmüş zeytinler toplanarak sağlam olan zeytinlerle çuvallar içinde karıştırılmakta ve fabrika önünde saatler veya günlerce yağmur ve güneş altında bekletilmektedir. Oysa zedelenmiş ve sağlam olan zeytinler ayrı yerlerde toplanarak, aşırı doldurulmadan plastik kasalara konmak suretiyle, serin ve gölge bir yerde muhafaza edilerek, 24 saat içerisinde ürüne işlendiği takdirde bu sorunlar giderilmiş olur. Ayrıca, ilkel teknolojiye sahip işletmelerin büyük bir kısmında, bahçeden gelen zeytin, çuvalın içindeki diğer yabancı maddeler (yaprak, taş, toprak vb.) ile birlikte hiçbir ayıklama veya yıkama işlemine tabi tutulmadan doğrudan değirmene gitmektedir. İşletmeye gelen zeytinler ayıklama ve yıkama işleminden geçmeli, böylece çuval içinde ezilmiş ve beklemekten çürüyüp kokuşmuş zeytinlerden de taş ve topraklarla birlikte ayrılmış olur.

Ayçiçeği yağındaki yoğun reklam kampanyaları ve düşük fiyat, zeytinyağı tüketiminin, bilinçli tüketicilerin dışına çıkamamasına neden olmuştur. Zeytinyağının sağlık yönünden değerinin kamuoyuna anlatılması ve tüketimin teşvik edilmesi gerekmektedir. Zeytinyağının dış pazarı artık neredeyse tamamen ütopya olmuştur. Hal-i hazırda dünyada en büyük zeytinyağı ithalatçıları AB (% 34) ve A.B.D. (% 32)'dir. Oysa bu pazarlar en büyük üretici ülkelerden İtalya, İspanya ve Yunanistan'ın elindedir. Özellikle İtalya şişelenmiş ürün bazında marka olarak dünya piyasasında yerini çoktan almıştır. Ancak ihracatçı olarak fazla bir önemi yoktur çünkü mevcut ihracatın çok büyük bir kısmı çoğunlukla ihracatçı diğer ülkelere ve ambalajsız (dökme) olarak yapılmaktadır. Bu alışveriş, üretici ülkenin zeytinyağı arzının talebi karşılamaması sonucu pazarı kaybetmemek amacını taşımaktadır. Mevcut kalitemizle, dış pazarlara ambalajlı ve markalı olarak çıkmamız, bazı istisnalar hariç, şu an için mümkün görülmemektedir.

Zeytinin üretim ve tüketimindeki sorunların dışında diğerk bir nokta ise özellikle Akdeniz, Ege ve Marmara kıyılarında yer alan zeytinliklerin rant kurbanı olmasıdır.

Ülkemizde üreticiler kendi sorunları ile uğraşırken, üniversitelerden bu alanlar iskana açılmıştır veya otel ve motele dönüştürülmüştür. Üreticilerin kooperatifleşerek veya şirketleşerek hem girdilerini azaltması hem de doğrudan tüketiciye ulaşması mümkün olacaktır. Aksi halde üretici ile tüketici arasındaki aracılar kârlarından vazgeçmeyeceğinden, zeytin üretimi ve buna bağlı olarak zeytinyağı üretimi gittikçe azalacaktır. Bu ise tüketicinin daha yüksek fiyattan zeytinyağı yemesine neden olacaktır. Yani üreticinin ortağı olacağı şirket veya kooperatif veya birlik ile doğrudan tüketiciye ulaşması gerekir. Mevcut kooperatifler yasası nedeniyle üreticilerin hareket alanı daha kısıtlı olmaktadır ve sonuçta üreticiler birlik olma yolunu aramaktadırlar.

TARİŞ ve Marmara Birlik çok başarılı bir birlik örneği göstermektedirler. Zeytinciliğe ve diğer birçok tarım ürününe yönelik olarak Tarım Bakanlığı'nın planlama ve yaptırım gücünün, sanayi ürünü olarak kabul edildiğinden, artık Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın elinde olması nedeniyle ortaya çıkan problemleri yok edebilmenin yolu, üreticileri ürün bazında ve ülke bazında birlikler altında toplamaktır. Böylece üreticiler devlete bağlı olmak yerine kendilerinin de içinde buldukları ve söz sahibi oldukları, şirket gibi yönetilen birliklerle ilişki içinde olacaklardır. Bu birlikler üretim aşamasından ihracat ve tüketime kadar olan bütün sorunları çözüme yoluna gideceklerdir.

Örneğin; birçok gelişmiş ülkede üniversiteler ve araştırma kuruluşları üretici birliklerinin sorunlarını gidermek veya yeni teknolojiler üretmek amacıyla yapılan projelerle ayakta ve araştırma kuruluşlarından da kendi sorunlarına çare bulunmasını içlerinden geçirir veya dilerler. Ülkemizde zeytincilik giderek yok olurken bir çok ülke zeytinciliğin gelişmesi için çok büyük teşvikler vermektedir. Avustralya, Arjantin, Şili, İsrail gibi ülkeler dünya zeytinciliğinde yer almak için çok büyük uğraşlar vermektedirler. Özellikle tarım alanı çok az olan İsrail'in zeytinciliğe bu kadar önem vermelerinin nedeni ne olabilir?

Zeytin bitkisi kurak koşullarda dahi kolayca yetişebiliyor, tuzlu suya toleranslı, iyi bakılırsa iyi ürün verir, meyvesi pazarın ihtiyacına yönelik olarak sofralık veya yağlık olarak değerlendirilebilmektedir. İnsan beslenmesi için çok değerli olan zeytinyağını, en uygun koşulları sağlarsak, hiçbir suni antioksidan ilave etmeden uzun süre saklamak mümkündür. İşte bu yüzden İsrail, ülkenin güneyindeki çölde tuzlu su ile sulama yaparak zeytin yetiştirilmesini teşvik etmektedir.

Dış pazarlarla tek bağlantı noktamız olan ve 1956 yılında kurulduğu halde ülkemizin 1963 yılında katıldığı Uluslararası Zeytinyağı Konseyi'nden (International Olive Oil Council) 500 bin ABD doları yıllık aidatı ödememek için çıkmamızı anlamak mümkün değildir. Şu anda Avrupa Topluluğu, Cezayir, Fas, İsrail, Kıbrıs Rum Kesimi, Mısır, Tunus, Yugoslavya, Suriye ve Lübnan'ın üye olduğu ve Arjantin, Hırvatistan, Slovenya ve Şili'nin üyelik aşamasında olduğu UZK'ne, bu ülkeler neden aidat ödüyorlar. Çünkü 4 dönem başkanlığını da yapmış olan ülkemiz, bu konseyin nimetlerinden yeterince faydalanamamıştır.

Türkiye temsilciliği önceden Tarım Bakanlığı'nda iken, sonraları İhracatçılar Birliği'ne verilmiştir. Ulusal bir stratejinin olmaması nedeniyle, konsey sadece yurtdışı toplantılara katılım parasını ödeyen bir kurum gibi algılanmaya başlanmıştır. Ayrıca konseyin düzenlediği toplantılar veya kurslara genelde büyük firmaların temsilcileri katılmakta ve edinilen bilgi ve tecrübeler ya kişiler ya da firmalar tarafından sır gibi saklanmakta ve genelin faydalanması azalmıştır.

Sorunların çözümü için;

Zeytin ve zeytinyağına yönelik olarak belirli hedefleri olan ve süreklilik arz eden politikalar izlenmelidir. Özellikle AB'nin zeytin ve zeytinyağı politikası iyi irdelenmelidir.

Zeytinyağına prim uygulamasına devam edilmelidir.

Ülkemizde mevcut yaşlı zeytin ağaçlarının gençleştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalı, yeni zeytin fidanı dikimini özendirici ve teşvik edici tedbirler alınmalıdır.

Kalite ve verimi olumsuz yönde etkileyen zeytin sineğine karşı ilaçlama her yıl düzenli olarak yapılmalı. Devlet ilaçlama için kaynak ayırmalıdır.

“Zeytinciliğin Islahı ve Yabancıların Aşılattırılmasına Dair Yönetmelik“ esaslarına işlerlik kazandırılmalıdır.

Ülkemizde zeytin üretiminde var - yok yılları arasındaki miktar farkının azaltılması için sırıkla hasat önlenmeli, ağaçların boyları kısaltılmalı, var yıllarında hasat geç tarihlere (Nisan) bırakılmamalı, bu hususlarda üreticilere yönelik bilgilendirme çalışmaları yoğunlaştırılmalıdır.

Zeytinyağımız, Türk markası ile dünya piyasalarında hak ettiği yeri almalıdır. Bu yönde bir gelişimde kutulu zeytinyağı ihracatında ton başına verilen teşvikin devamı önemli rol oynayacaktır.

Ayrıca tüketimin yoğun olduğu ülkelerde örneğin ABD’de reklam kampanyaları düzenlenmesi de bu gelişimi hızlandıracaktır.

Zeytinyağının Yunanistan ve Türkiye'nin en önemli ihraç ürünleri arasında olduğu gerçeğinden hareketle bu konuda joint-venture'lar kurularak dünya pazarlarında söz sahibi olunmalı, ayrıca, standardizasyon ve uluslararası ambalajlama konusunda birlikte hareket edilmelidir.

Ülkemizde de zeytinyağı tüketimini arttırmaya yönelik tanıtım ve reklam kampanyaları sürdürülmeli, bu çalışmalarda sağlık açısından yararları vurgulanmalı ve özellikle genç nüfusa sahip olan ülkemizde bu kitle hedef olarak alınmalıdır.

Özellikle var yıllarında arz fazlası zeytinyağının sağlıklı koşullarda depolanması ve piyasaya düzenli ürün arzını teminen stok müessesesi oluşturulmalıdır.

Dünya piyasalarında tüketim kaliteye ve özellikle doğal şartlarda üretilmiş olan zeytinyağına yönelmektedir. Zeytinyağı üreticilerimizin de mevcut pazarlarını kaybetmemeleri ve ihracatlarını arttırabilmeleri için bu gelişimi dikkate almaları gerekmektedir.

Solgunluk hastalığı ile mücadelede üreticiler bilinçlendirilmelidir.

Zeytin alanlarının arttırılması için fidan dağıtımına devam edilmeli, özel sektör yatırımları özendirilmelidir.

Ülkemiz ilk ihracatını 1967 yılında üretici ülkelere dökme olarak yapmıştır. Halen daha yine ihracatımızın büyük kısmını dökme yapmaktayız. Bunu aşmak için bireysel girişimler bulunmaktadır. Edremit Ticaret Odası UR-GE projesine 2019 yılında başlamıştır.

Üreticilerin gelir düzeyini ve yaşam koşullarını yükseltmek, yeni istihdam olanakları sayesinde kırsaldaki genç nüfusu arttırmak

Yeni ürün ve üretim sistemlerini yaygınlaştırmak ve iyileştirmek

Tarımsal üretimde sürdürülebilirliği sağlamak

Üretici kooperatiflerini aktifleştirmek

Sağlıklı yerel ürünlerin başta halkımız olmak üzere dünya tüketicilerine ulaştırılmasını sağlamak

Kümelenme yönetimi

Sputnik Türkiye

@sputnik_TR

Kümesine sızan tilki, tavuklar
tarafından öldürüldü: Birlik olup
gagalamışlar

Bilgi ve iletişim

Detaylı veri tabanı

olağan müşteri görüşmeleri

internet / anasayfa

tedarikçi ve servis kataloğu

haber bültenleri

düzenli yapılan etkinlikler, şirket turları, çalışanlar için eğitim gezileri

aylık haberleşme

tanıtım kitapçığı

Eğitim ve Nitelikler

Branşla ilgili eğitim ihtiyaçları analizi

yetenekli personelin terfisi ve danışmanlığı

şirket personelinin yeteneklerine göre aktiviteler

düzenli yapılan özel etkinlikler

çalıştaylar ve seminerler

çalışanlar için eğitim gezileri

şirketler arası öğrenme

AR-GE ve Eğitim kurumlarıyla ortak çalışma

Ortak alışmalar

ortak projelerin başlatılması ve desteklenmesi

potansiyel proje ortakları arasındaki iletişimin kurulması

AR-GE eğitim kurumları ve özel hizmet sağlayıcıları ile işbirliği kurulması

özel destek programlarının kurulması

üst düzey yeniliklerin teşvik edilmesi

Pazarlama ve Halkla İlişkiler

Bilgi ve pazarlama malzemeleri

bölgesel bir kimlik oluşturma

ulusal ve uluslararası halkla ilişkiler ve reklam etkinlikleri

ilgili alan imajını güçlendirmek için önlemler

ticaret fuarları, şirket ziyaretleri, temel müşteriler için sunumlar

lobi çalışmaları

Uluslararası nitelik kazanmak

uluslararası olaylara, kongrelere, gündeme, müşterilere ve markalara
ulaşılması

uluslararası ortak çalışma desteği

uluslararası nitelik kazandırma sürecinde şirketlerin desteği

karşılaştırmalı ve tamamlayıcı uluslararası gruplar arası ağ etkinliklerinin
kurulması

küme çalışmalarını yabancı ziyaretçiler için çekici hale getirme

Zararlıları ile mücadele birliği olmak üzere 2 Adet Birlik kurularak faaliyete geçmiştir.

1999,2001 ve 2007 yıllarında ilaçlamalar gerçekleştirilmemiş bu birlik tarafından 2000,2002,2003,2004,2005 ve 2006 yıllarında mücadele yapılmıştır. Ancak ilk kurulan birlik dönemindeki ilaçlama bedellerinin toplanamama sıkıntısı tekrar yaşanmış ve bu 6 mücadele çok büyük sıkıntılar içerisinde gerçekleştirilmiştir. Bundan sonra da bu konunun bir problem olarak devam edeceği çok açıkça görülmektedir.

ÇÖZÜM :6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsiline Dair Kanun bu konuda yetersiz kalmaktadır. İlaçlama bedellerinin tahsilatı konusunda kalıcı bir çözüm şarttır. Eğer bu yapılmaz ise hem üretici hem de ülke ekonomisi büyük oranda zarar görecektir. Çözüm olarak; 4086 sayılı kanunda veya ilgili kanunlarda yapılacak değişikliklerle ya tasiriye faturalarına yada mustahsil makbuzlarına veya Borsa Tescili yapılırken eklenecek "Mücadele Fonu" v.b kesinti sorunu kolayca çözecektir.

Ayrıca havadan ULV Bait -Spray yöntemi ile kullanılan organik tarıma uygun ilaçlar teşvik edilmelidir.

2- Çelik elde etmek amacıyla sürgünlerin izinsiz ve ağaca zarar verecek şekilde kesilmesi

ÇÖZÜM: Sertifikasyon amaçlı Anaç ve çelik üretimine yönelik özel sektör kuruluşlarının açılması teşvik edilmeli.

3- Zeytinlik alanlarda yetiştirilen koyunların zeytinlere verdiği zarar

ÇÖZÜM: Koruma bekçilerinin yetki ve sorumlulukları artırılmalı, kanuni güvenceye kavuşturulmalıdır.

Jennifer Lopez Antalya'yı salladı!

AYAKTA DİNLEYENLER 7 BİN TL ÖDEDİ

Lopez'i ayakta dinlemek isteyenler 7 bin TL öderken, konser için ayrılan 28 locanın fiyatları ise 50 bin Euro'ya kadar çıktı.

Dünyaca ünlü ABD'li şarkıcı Jennifer Lopez, bir etkinlik kapsamında Belek turizm merkezinde bir otelde konser verdi. Uzun zamandır Türkiye'ye gelmediğini belirten Lopez, "Türkiye'de, Antalya'da olmaktan, burada konser vermekten dolayı çok mutluyum" dedi. <https://www.haberturk.com/jennifer-lopez-antalya-yi-salladi-2511255-magazin> 07.08.2019 - 01:52

jennifer lopeze 7000 lira verip
ayakta izleme. ciftcimimize ver
zeytin al zeytinyagi al
domates biber soğan al.
ciftcimiz ayaga kalksin.

S

Bende tüm gruplara bu mesajı yolladım.

Türkiye’de Değişen Tarım Politikaları ve Aydın Zeytinciliğindeki Farklılıkların İncelenmesi

Tarımsal destekleme politikaları

İhtiyaca uygun üretim yapısının oluşturulması

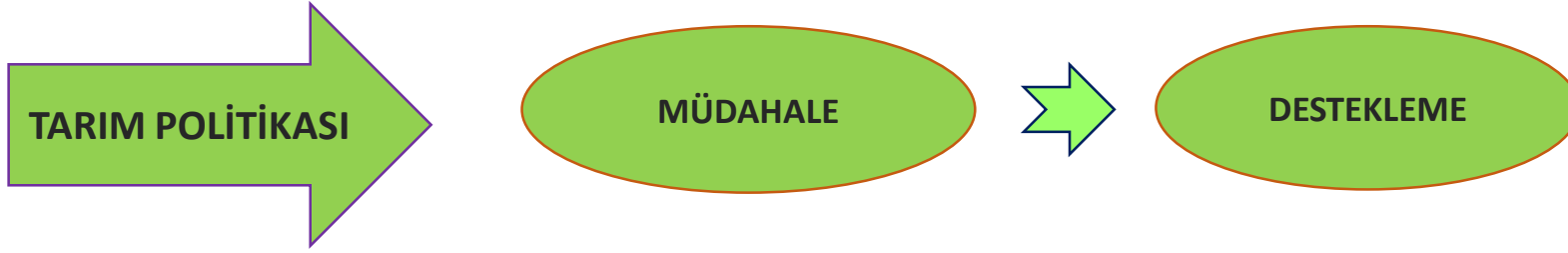
Üreticinin korunarak uygun gelirin sağlanması

Tarımın ülke ekonomisine katkısını artırılması amaçlamaktadır.

Bu nedenle Dünya'da ve Türkiye'de mevcut tarım politikalarının yapısı ve temel politikaların anlaşılması için tarihsel gelişmeleri incelemek önemlidir.

Zeytincilik Türkiye ekonomisi açısından önemli bir değer niteliği taşımaktadır.

• Tarım piyasaları istikrarsızdır.

- Doğa koşullara bağlılık
- İnsanların beslenme zorunluluğu
- Mevsimsel Üretim

TÜRKİYE'DE TARIM POLİKALARININ ÖNEMLİ DÖNEMLERİ

DÖNEMLER	UYGULANAN ÖNEMLİ POLİTİKALAR
1923-1963 Dönemi Tarım Politikaları	<p>1925 Aşar Vergisi kaldırıldı.</p> <p>1926 Medeni Kanun Kabulü ile toprak mülkiyet hakkı</p> <p>1932 Buğday koruma Kanunu</p> <p>1945 Çiftçiyi topraklandırma Kanunu(11 haziran)</p> <p>1947 İlk Taban Fiyat Uygulaması(buğday)</p> <p>Marshall Planı</p> <p>1952 Et ve Balık Kurumu</p> <p>1956 Yem Sanayii</p> <p>1961 Toprak Reformu Anayasası</p>
1963- 1980 Dönemi Tarım Politikaları	<p>1963 planlı kalkınma dönemi ile birlikte Tarım Politikaları İlk defa yazılı olarak TBMM tarafından belirlenmiştir.</p> <p>1963-1967 Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile üretim girdilerinin desteklenmesi ön plana çıkarılmıştır.</p> <p>1968-1972 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Fiyat Politikaları ve Desteklemelere <u>daha az</u> önem verilmiştir,</p>

DÖNEM	UYGULANAN ÖNEMLİ POLİTİKALAR
1980-2000 Dönemi Tarım Politikaları	<p>1980 yılından sonra Türkiye’ de uygulanan liberal ve serbestleşme politikalarıyla devlet tarımdan çekilmeye başlamıştır.</p> <p>1996 -2000 yedinci beş yıllık kalkınma dönemidir. Bu planda 2000 yılından sonra Tarım Reformunun yapılacağı duyurulmuştur.</p> <p>1996 yılında IMF ile Tarım politikalarının yapılandırılması koşuluyla Stand By anlaşması yapılmasına karar verilmiştir.</p>
2000 Yılı Sonrası Tarım Politikaları	<p>Türkiye’de 2000 yılından itibaren yaşanan Tarım politikalarındaki değişikliklerde; AB, DB, IMF ve DTÖ etkili olmuştur.</p> <p>IMF VE DB Tarım politikaları konusunda reform yapılmasını istemiştir. Bu doğrultuda DGD sistemine geçilmiştir.</p> <p>Türkiye’ de fiyatı etkileyecek destek politikaları yerine doğrudan gelir veya prim gibi politikaların uygulanması, 2001 yılında imzalan ARIP ile gerçekleştirilmiştir.</p> <p>GB anlaşması çerçevesinde temel tarım ürünleri kapsam dışı bırakılmış, işlenmiş tarım ürünleri dahil edilmiştir.</p>

Türkiye Tarımsal destekleme Politikaları

Destekleme Türü	Destekleme Konusu
Alan Bazlı Destekler	Mazot Desteği
	Gübre Desteği
	Toprak Analizi Desteği
Bitkisel Üretim Destekleri	Fark Ödemesi (Prim) Desteği
	Sertifikalı Tohum, Fide ve Fidan Destekleri
	Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları Destekleri
Hayvancılık Destekleri	Et ve Süt Teşvik Fark Ödemesi (prim)
Diğer Destekler	Tarım Sigortası Desteği
	ÇATAK Desteği
	Sertifikalı Danışman Desteği
	Ar-Ge Desteği

Tarımsal Destekler;
kalite, sağlık, verimlilik
ve kırsal kalkınma esas
alınarak Tarım Gıda ve
Hayvancılık Bakanlığı
tarafından tarımla uğraşan
kişilere verilmektedir.

Dünya Ülkeler Bazında Sofralık Zeytin Üretimi (bin ton)

Ülkeler	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14*	2014/15**	Pay(%)
AB	623,5	714,5	720,5	677	675	828,5	741	780,5	738	851	31,8
İspanya	420,3	499,7	553,3	485,7	492,6	608,6	521,5	491	573,5	515	22,3
Mısır	200	436	432	440	409	350	384,5	453	400	450	17,1
Türkiye	280	240	200	300	390	330	400	410	430	438	14,8
Cezayir	68,5	81	91	98	136	192,5	145,5	175	208	216	6,1
Yunanistan	125,5	108	95	105	107	135	130	197	100	235	5,8
Suriye	120	200	100	120	135	147	172	134	125	40	5,6
Arjantin	85	75	100	95	220	90	150	60	140	28	4,5
Fas	100	90	100	100	90	110	100	100	100	100	4,3
İtalya	61	80	55,7	68,5	58,6	69,7	75,7	76	42	79,5	2,9
Diğer	285	252	408	252,5	314	515	339,5	400	494,5	431,5	15,8
Toplam	1.762	2.088,5	2.151,5	2.082,5	2.369	2.563	2.432,5	2.512,5	2.595,5	2.554,5	100,0

Akdeniz havzasındaki ülkeler arasında en fazla zeytin üretimine sahip ülke % 22,3 ile İspanya olurken bu ülkeyi % 17,1 ile Mısır, % 14,8 ile Türkiye % 6,1 ile Cezayir ve % 5,8 ile Yunanistan takip etmektedir. Türkiye, dünya sofralık zeytin üretiminde dördüncü, yağlık zeytin ile zeytinyağı üretiminde ise altıncı ülke konumundadır.

Dünya Ülkeler Bazında Zeytinyağı Üretimi (bin ton)

ÜLKELER	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14*	2014/15**	Pay (%)
AB	1.928,5	2.031	2.118,5	1.939	2.244,5	2.209	2.395	1.461,5	2.476,5	1.532	72,5
İspanya	826,9	1.111,4	1.236,1	1.030	1.401,5	1.391,9	1.615	618,2	1775,8	825,7	42,2
İtalya	636,5	490	510	540	430	440	399,2	415,5	461,2	302,5	16,5
Yunanistan	424	370	327,2	305	320	301	294,6	357,9	131,9	300	11,2
Tunus	220	160	170	160	150	120	182	220	70	260	6,1
Türkiye	112	165	72	130	147	160	191	195	190	190	5,5
Suriye	100	154	100	130	150	180	198	175	165	50	5,0
Fas	75	75	85	85	140	130	120	100	120	110	3,7
Portekiz	29,1	47,5	36,3	53,4	62,5	62,9	76,2	59,2	91,6	90	2,2
Cezayir	32	21,5	24	61,5	26,5	67	39,5	66	44	44	1,5
Arjantin	23	15	27	23	17	20	32	17	30	6	0,7
Ürdün	22	37	21,5	18,5	17	27	19,5	21,5	30	35	0,9
Diğer	60	108,5	95	122,5	81,5	162	144	145,5	145	66	3,8
Toplam	2.572,5	2.767	2.713	2.669,5	2.973,5	3.075	3.321	2.401,5	3.270,5	2.293	100,0

Ülkelerin 2005/2006-2014/2015 dönemleri arasındaki ortalama üretim payları incelendiğinde, en yüksek payı % 42,2 ile İspanya almakta onu sırasıyla İtalya, Yunanistan, Tunus, Türkiye izlemektedir. Türkiye ve Tunus'un zeytinyağı üretiminin birbirine yakın olması nedeniyle, yıllara göre dördüncü sıradaki ülke değişmektedir.

Türkiye Sofralık-Yağlık Zeytin Alan, Üretim, Verim ve Ağaç Sayısı

Yıl	Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı (dekar)	Üretim(ton)	Ağaç başına ortalama verim(kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı
2005	Zeytin (Sofralık)	1.710.000	400.000	14	29.275.000	7.995.000	37.270.000
	Zeytin (Yağlık)	4.910.000	800.000	12	67.350.000	8.560.000	75.910.000
2006	Zeytin (Sofralık)	1.936.359	555.749	18	30.472.075	13.879.445	44.351.520
	Zeytin (Yağlık)	5.182.069	1.211.000	18	67.301.159	17.612.737	84.913.896
2007	Zeytin (Sofralık)	2.070.776	455.385	14	33.393.672	17.686.949	51.080.621
	Zeytin (Yağlık)	5.459.225	620.469	9	70.824.878	22.423.005	93.247.883
2008	Zeytin (Sofralık)	2.126.965	512.103	15	33.599.163	19.473.951	53.073.114
	Zeytin (Yağlık)	5.616.736	952.145	13	72.539.733	26.017.215	98.556.948
2009	Zeytin (Sofralık)	2.181.883	460.013	14	33.936.299	19.048.582	52.984.881
	Zeytin (Yağlık)	5.602.242	830.641	11	75.190.470	25.547.706	100.738.176
2010	Zeytin (Sofralık)	2.201.970	375.000	11	35.611.525	18.502.054	54.113.579
	Zeytin (Yağlık)	5.638.343	1.040.000	14	75.786.306	26.548.089	102.334.395
2011	Zeytin (Sofralık)	2.222.768	550.000	14	39.176.479	15.177.157	54.353.636
	Zeytin (Yağlık)	5.762.158	1.200.000	15	78.765.335	21.491.376	100.256.711
2012	Zeytin (Sofralık)	2.276.598	480.000	12	40.252.230	12.239.977	52.492.207
	Zeytin (Yağlık)	5.861.052	1.340.000	17	80.568.718	23.999.629	104.568.347
2013	Zeytin (Sofralık)	2.309.392	390.000	9	45.235.836	10.462.634	55.698.470
	Zeytin (Yağlık)	5.948.874	1.286.000	15	83.924.959	27.406.319	111.331.278
2014	Zeytin (Sofralık)	2.200.498	438.000	10	45.519.208	9.907.856	55.427.064
	Zeytin (Yağlık)	6.060.417	1.330.000	14	95.193.078	18.376.988	113.570.066
2015	Zeytin (Sofralık)	2.236.460	400.000	9	46.361.696	9.481.582	55.843.278
	Zeytin (Yağlık)	6.132.886	1.300.000	13	98.398.019	17.750.471	116.148.490

1.200

%41.66

1.700

Türkiye’de Zeytin Politikaları

1927 yılında çıkarılan ‘Zeytincilik Kanunu Layihası’

1937 yılında Zeytincilik Araştırma Enstitüsü kuruluşu

1939 tarih ve 3573 sayılı “Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun”

1963 yılında çıkarılan ‘Delice Tasarısı’

1966 zeytin ilk kez destekleme kapsamına alınmıştır.

1980 sonrası “Turizm Teşvik Yasası”

1990’ lı yıllarda Geleneksel Zeytincilikten Modern Zeytinciliğe geçiş

1998 yılından itibaren pilot uygulama primi verilmeye başlanmıştır.

Türkiye’de Zeytine Verilen Tarımsal Destekler

TARIMSAL DESTEKLEMELER	SÜREÇ
Doğrudan Gelir Desteği	2000-2008
Çiftçi Kayıt sistemi	2000 devam ediyor.
Mazot Desteği	2003- devam ediyor.
Kimyevi Gübre Desteği	2005-devam ediyor.
Organik Tarım	2008- devam ediyor.
İyi Tarım	2008- devam ediyor.
Toprak Analizleri	2008-devam ediyor.
Çmva Katılım Ödemesi Destekleri	2010-devam ediyor.
Zeytinyağı Fark Ödemesi (Prim)	1998-devam ediyor.
Makine Ekipman Destek veya Hibe	2009- devam ediyor.
Damla Sulama Desteği	2007- devam ediyor.
Çevre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması (ÇATAK)	2008- devam ediyor.
Bitkisel Ürün Sigortası Desteği	2007- devam ediyor.
Sertifikalı Fidan ve Bahçe Tesisi	2005 –devam ediyor.
Faiz İndirimli Tarımsal Krediler	2008- devam ediyor.
Yurtdışı Fuarlara Bireysel ve Milli Düzeyde Katılım Desteği	1995- devam ediyor.
1 kg ve altı ambalajlı Üretime	2005- devam ediyor.
Markalı ve/veya ambalajlı zeytinyağına ihracat iadesi (1 kg altı, 1-2 kg arası, 2-5 kg arası markalı ambalajlı ve 5 kg ve daha az ambalajlı)	2007- devam ediyor
Gümrük Vergi Uygulaması	1997- devam ediyor.

Aydın'da Zeytincilik

Aydın zeytincilik açısından çok değerli bir yapıya sahip olup hemen hemen tüm ilçelerinde zeytin üretimi bulunmaktadır.

Aydın zeytini (yağlık ve sofralık) toplam ağaç sayısında birinci, üretim miktarında ikinci olarak ülkemizde ilk sıralarda yer almaktadır.

Aydın'da 2015 yılı TUIK verilerine göre toplam 24.823.000 adet zeytin ağacı ve 297,240 ton zeytin üretimi bulunmaktadır.

Aydın Sofralık-Yağlık Zeytin Alan, Üretim, Verim ve Ağaç Sayısı (2005-2015)

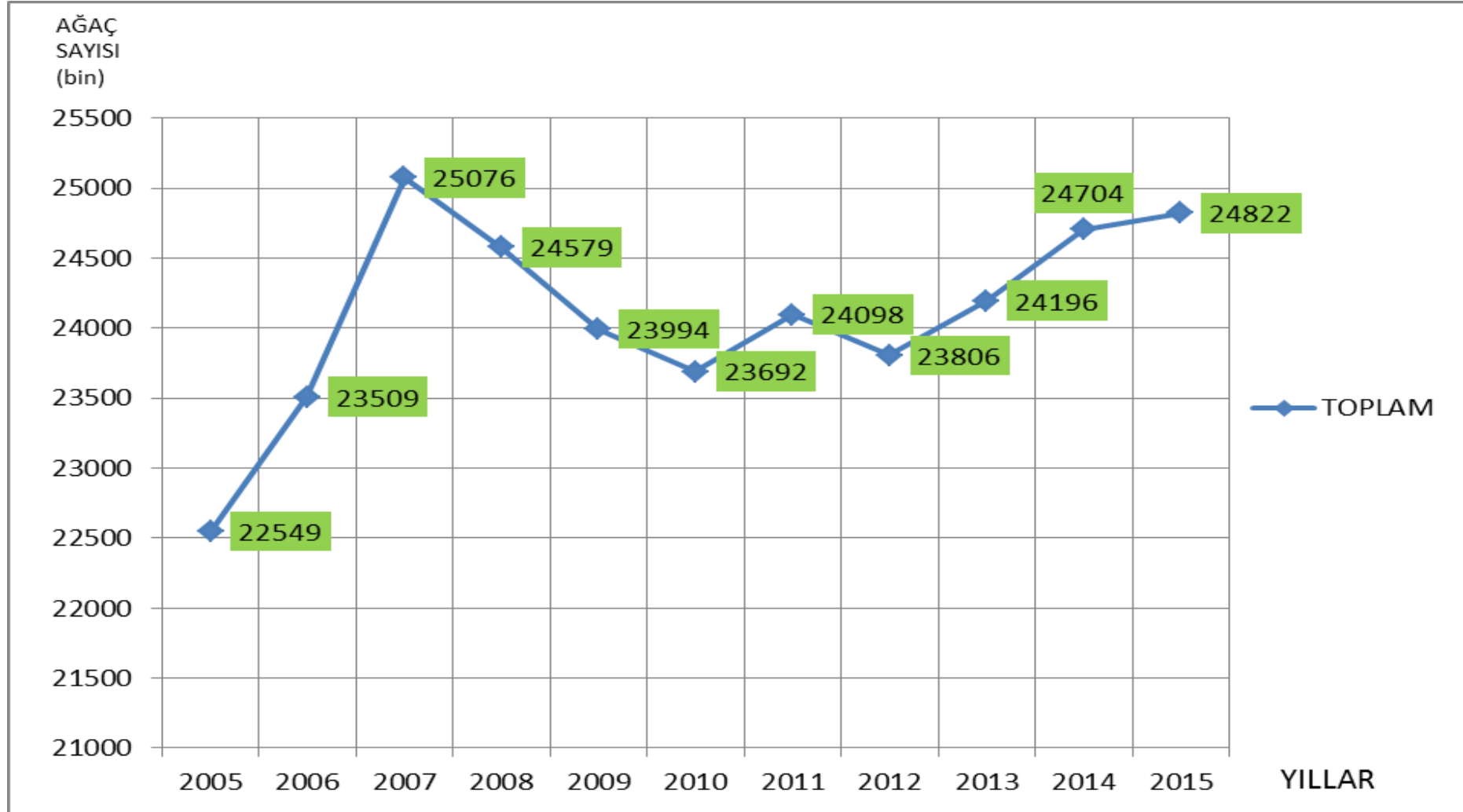
Yıl	İL	Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı (da)	Üretim(ton)	Ağaç başına ortalama verim (kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı (bin)	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı (bin)	Toplam ağaç sayısı (bin)
2005	Aydın	Zeytin (Sofralık)	345.940	40,648	8	5.349	503	5.852
2005	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.188.850	64,317	4	15.620	1.076	16.697
2006	Aydın	Zeytin (Sofralık)	348.284	132,094	25	5.362	754	6.116
2006	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.222.540	307,665	19	15.979	1.413	17.393
2007	Aydın	Zeytin (Sofralık)	347.460	48,783	7	6.629	1.159	7.789
2007	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.180.430	76,239	5	15.744	1.543	17.287
2008	Aydın	Zeytin (Sofralık)	338.758	106,949	18	6.005	1.071	7.076
2008	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.168.652	195,267	12	15.676	1.827	17.503
2009	Aydın	Zeytin (Sofralık)	343.667	44,503	8	5.523	926	6.450
2009	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.175.694	124,702	8	15.803	1.741	17.544
2010	Aydın	Zeytin (Sofralık)	339.973	61,588	11	5.446	962	6.409
2010	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.172.568	144,914	9	15.637	1.645	17.283
2011	Aydın	Zeytin (Sofralık)	332.428	85,035	16	15.637	848	6.297
2011	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.191.434	191,960	12	15.637	1.601	17.801
2012	Aydın	Zeytin (Sofralık)	334.310	77,046	15	15.637	772	5.878
2012	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.198.375	190,228	12	15.637	1.722	17.928
2013	Aydın	Zeytin (Sofralık)	327.088	61,131	11	15.637	543	6.029
2013	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.218.235	273,908	17	15.637	1.624	18.167
2014	Aydın	Zeytin (Sofralık)	249.613	52,589	11	15.637	560	5.168
2014	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.290.116	222,396	12	15.637	1.649	19.536
2015	Aydın	Zeytin (Sofralık)	253.554	53,462	12	15.637	640	5.264
2015	Aydın	Zeytin (Yağlık)	1.291.095	243,778	14	15.637	1.660	19.558

104.965

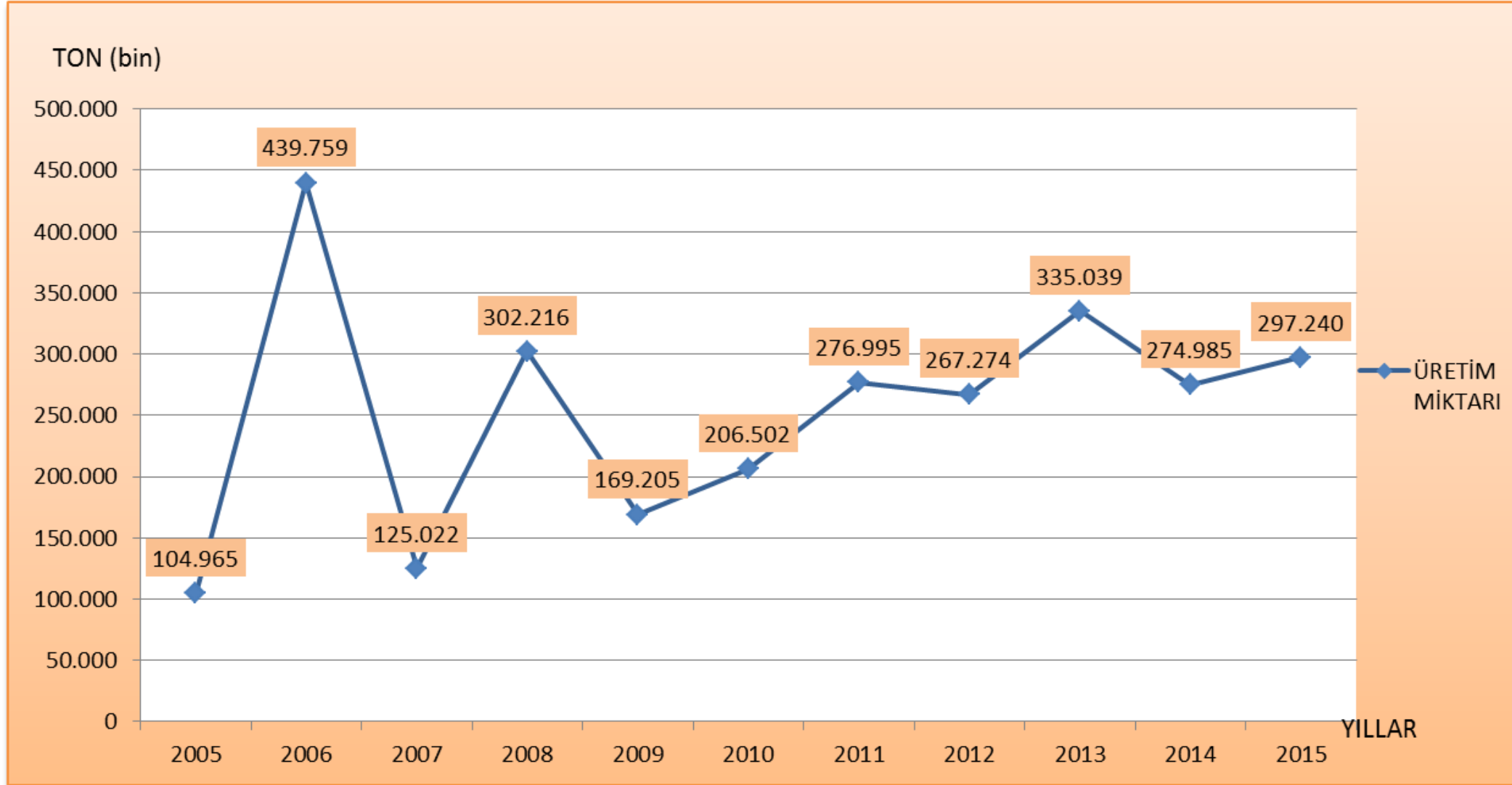
%183.18

297.965

Aydın Toplam Zeytin Ağacı (sofralık, yağlık) Sayısı

Aydın Zeytin Üretim Miktarları (2005-2015)

Türkiye’de 2000 Yılından itibaren Değiştirilen Tarım Politikaları İle ilgili Görüşler

Birincil Kod	İkincil Kod	Tanımlayıcı Veri	
	Desen	"Özellikle 2000 yılından sonra çiftçiler, üretim desenini değiştirmiştir." (Z1)	
Alan ve Üretim Desteği	Çeşit	"Desteklemelerde hangi çeşidin hangi bölgelere adaptasyon sağladığı, verimli olup olmadığı dikkate alınmadan, gelişigüzel çeşit seçimi yapılmıştır. Örneğin gemlik, ayvalık gibi çeşitler körfez bölgesinin çeşitleri olarak o bölgenin iklim koşullarına uyum sağlamışken nispeten daha sıcak ve kurak olan Aydın bölgesinde verimli olamamıştır". (STK2)	
		Verim	"Desteklemeler ile 60-70 milyon ağaç dikildi fakat verimde hiçbir artış sağlanamadı".(Ç1)
		Kalite	"2000 yılından önceki tarım politikalarına göre şu an uygulanmakta olan tarım politikaları üretimi arttırıcı ve kaliteli üretime yönlendirici özelliği ile sürdürülebilir bir tarım yapısı oluşturmak amaçlıdır". (İ1)
	Miras	"Son yıllarda politikalarda olumlu anlamda söyleyebileceğim tek şey miras yolu ile arazilerin parçalanmasının önlenmesidir. Bu doğru bir harekettir".(Z3)	
Fiyat Desteği	Taban Fiyat	"2000 yılı öncesi taban fiyatlar üretim maliyeti ve işletmenin zorunlu giderlerini karşılayabilecek, makul bir karı garanti edecek şekilde bir öngörü ile belirlendiği için bu model işletmenin sürdürülebilirliğinin garantisi şeklinde işlemekteydi". (Z2)	
	Doğrudan Gelir Desteği	"DGD ile dekara destekleme yapılırken üretimi teşvik etme amaçlı kg baz alınarak da destekleme yapılmaya başlandı" (İ1)	
	Fark Ödemesi	"90 lı yıllarda prim uygulaması ile uzunca bir süre bekleyişte kalan zeytinyağı sektörü bir canlanma yaşadı". (Ç1)	
	İhracat	"Önceki çalışmalara göre yeni tarım politikaları daha çok ihracat boyutlu". (İ1)	

Desteklemelerde hangi çeşidin hangi bölgelere adaptasyon sağladığı, verimli olup olmadığı dikkate alınmadan, gelişigüzel çeşit seçimi yapılmıştır. Örneğın Gemlik, Ayvalık gibi çeşitler körfez bölgesinin eşitleri olarak o bölgenin iklim koşullarına uyum sağlamışken nispeten daha sıcak ve kurak olan Aydın bölgesinde verimli olamamıştır.

Tarım Politikası Değişikliklerinin Zeytincilik Açısından Değerlendirilmesi

Birincil Kod	İkincil Kod	Tanımlayıcı Veri
	Modern Çiftlikler	"Önceki döneme nazaran daha bilinçli bir çiftçi kitlesi oluşmaya başladı ve zeytin tesisleri artarak yeni çeşitlerden daha yüksek verim elde etme çalışmaları yapılmaya başlandı". (Z1)
Gelişmeler	Kültürel İşlemler	"Zeytin ve zeytinyağından para kazanır duruma gelen üretici birim alandan daha çok fazla verim alabilmek ve daha çok para kazanabilmek için ilaçlama, gübreleme, budama vb. İşlerine önem verir oldu".(STK2)
	Makine-Ekipman	"Verilen makine ekipman desteği zeytin çiftçisine daha kısa süren hasat süresi ve işçi ücretinden tasarruf etme imkanı verdi". (Ç2) "Verimde var yılı-yok yılı makineli hasada geçtikten ve desteklemelerden sonra azaldı". (İ1)
	Kalite	"İyi kalitede zeytinyağına da destek verilirse bu durumda çiftçi zeytin ağacına da iyi bakacaktır kaliteli zeytinyağı üretebilmek için. Desteklemelerin hedefi ve şekli değiştiği zaman hem kalite hem üretim artacaktır". (Ç1)
Sorunlar	Dane Zeytin	"Zeytinyağı dışında dane zeytine de destek verilmelidir. Dane zeytine verilen destek doğrudan zeytinyağını da etkileyecektir. Çiftçi zeytinden de destek alınca ağaca daha iyi bakacaktır". (Ç1)
	Girdi	"Zeytinyağına verilen primin iyi olduğunu düşünmekteyim fakat üretimde girdi ücretlerimizin çok fazla olması buna karşılık fiyatların istikrarsız olması nedeniyle zeytin çiftçisi zarar etmektedir" (Ç2)
	Bilinç	"Son yıllarda zeytin ve zeytinyağına destekleme yapılır görünmesine karşın yeterli ve bilinçli bir destekleme yapıldığını düşünmüyorum. Bir taraftan zeytin dikimi desteklenirken diğer taraftan mevcut zeytinliklerin maden arama gerekçesiyle sökülmesi, tarım arazilerinin sanayi işletmelerine açılması desteklemeye tezat bir durumdur". (STK1)
	Mevzuat	"Zeytin Koruma Kanunu tam olarak uygulanmıyor ve denetlenmiyor". (STK3)

Zeytinyağına verilen primin iyi olduğunu düşünmekteyim fakat üretimde girdi ücretlerimizin çok fazla olması buna karşılık fiyatların istikrarsız olması nedeniyle zeytin çiftçisi zarar etmektedir"

politika değişikliklerinin Aydın zeytin çiftçisinin ilişkilendirilmesi

Birincil Kod	İkincil Kod	Tanımlayıcı Veri
Gelişmeler	Fiyat	"Fiyat açısından bakıldığında son yıllarda Aydın çiftçisi durumdan memnundur" (Ç1)
	Gelir	"Zeytin son yıllarda daha çok gelir getirmekte ve değerlenmektedir. Aydın çiftçisinin bu gelişme ve değerlenmenin karşılığını aldığını düşünüyorum". (İ1)
	Makine- Ekipman	"Bakanlığın verdiği makine-ekipman desteği ile Aydın zeytinciliği olumlu yönde etkilendi". (Z1)
Sorunlar	Tarım Politikaları	"Yanlış ve yetersiz tarım politikaları ile Aydın çiftçisi giderek yoksullaşmaktadır. Bunun en önemli sebebi de girdilerin çok yüksek gelirin ise düşük olmasıdır".(Z3)
	Yoksullaşma	"Üreticinin çok ağırlıklı bir bölümü yaşanmakta olan yoksullaşmanın müsebbibinin değişen tarım politikaları ve 2000 yılı sonrasında benimsenen destekleme politikalarından olduğunu farkında bile değildir". (Z2)
	Maliyet	"Son yıllarda işçi ücretlerinin de çok fazla olması sebebiyle Aydın zeytin çiftçisi zeytinine bakamaz hale gelmiştir". (Z3)
Eksiklik	Organik/ İyi Tarım	Son yıllardaki desteklemeler ve teşvikler ile birlikte Aydın'da organik zeytin-ciliğe başlayan çiftçiler organik ilaç ve gübrelere pahalı olmasından şikayetçidir".(STK3)
	Jeotermal	"2000 yılından sonra kontrollü tarım yapılması adına önemli adımlar atıldı fakat yeterli olmadığını, bilgilendirme, teşvik ve denetimlerinin daha doğru yapılması gerektiğine inanıyorum". (STK3)
	Pazarlama	"Aydın bölgesinde son 5 yıldır dolu sezon dediğimiz sezonlar yok oldu. Bunun nedeni de Sarayköy'den Ortaklar'a kadar olan jeotermal santrallerin hidrojen sülfür gazını havaya salması ve bu gazın yağmur ile birleşerek çiçeklenme döneminde çiçekleri yakıp randımanlı ürün alınmasına engel olmasıdır". (Z3)
Eksiklik	Markalaşma	"Aydın zeytin çiftçisi çok düşük fiyatlarla zeytin Pazarı bulurken, diğer bölgelerdeki çiftçiler daha iyi fiyatlarla Pazar bulabiliyor. Bu yönden de Aydın çiftçisi mağdur durumdadır". (Ç2)
	Eğitim	"Zeytin ve zeytinyağı markalaştırılmalıdır. Tanımları yapılmalı markalaştırmaya yönelik teşvikler getirilmelidir". (STK3)
	Pilot Bölgeler	"Aydın zeytin çiftçisi son dönemlerde büyük oranda zeytin hastalıkları ile uğraşmaktadır. Bunun nedeni de hatalı zirai müdahalelerdir. Bu da Aydın zeytin çiftçisinin eğitime ihtiyacı olduğunu göstermektedir". (Ç3)
Eksiklik	Bölgeye Özgü Ürünler	"Politikaları amacına uygun hale getirmek için pilot bölgeler seçilerek iyi ve doğru tarım uygulamaları pratik olarak gösterilip sonuçları takip edilmelidir". (STK1)
	Ürünler	"Aydın bölgesine has zeytin, pamuk, incir vs ürünlere verilecek desteklerin arttırılması, planlı üretimin teşvik edilmesi gerekmektedir. Üretim deseni kontrollü olmalıdır". (Z1)

Aydın bölgesinde son 5 yıldır dolu sezon dediğimiz sezonlar yok oldu. Bunun nedeni de Sarayköy'den Ortaklar'a kadar olan jeotermal santrallerin hidrojen sülfür gazını havaya salması ve bu gazın yağmur ile birleşerek çiçeklenme döneminde çiçekleri yakıp randımanlı ürün alınmasına engel olmasıdır".

Fiyat açısından bakıldığında Aydın çiftçisi son birkaç yıldır fiyatlardan memnundur. 2000 yılı sonrası verilen makine ekipman destekleri ile Aydın çiftçisi hem daha kısa sürede ürününü hasat etme hem de işçi ücretlerinden tasarruf etme imkanı bulmuştur. Çiftçinin makinalı hasada geçmesi ile birlikte zeytin ağacının daha az hasar görmesinden kaynaklı olarak verimde var yılı yok yılı azalmıştır. Fiyatların tatmin edici olması ile birlikte daha fazla gelir elde etmeye başlayan çiftçi kültürel işlemlere de önem vermeye başlamıştır. (budama, gübreleme vs)

Organik/İyi tarım desteklemeleri ile birlikte kontrollü ve bilinçli tarım yapılması adına yeni zeytin tesisleri kurulmuştur.

2000 yılı sonrası verilen desteklemeler ile birlikte ağaç dikilmiş fakat buna karşılık verim alınamamıştır. Bunun en büyük sebebinin de yanlış çeşide destekleme verilmesinden kaynaklandığı belirtiliyor. Destekleme yapılırken hangi çeşidin hangi bölgeye adaptasyon sağlayabileceğine dikkat edilmemiştir. Sadece zeytinyağı değil, mutlaka dane zeytin de destekleme kapsamına alınmalıdır. Dane zeytine verilen desteğin doğrudan zeytinyağını da etkileyeceği ve kaliteli üretime yönlendireceği öngörülüyor. Aydın zeytin çiftçisi önceki dönemlere göre daha bilinçli üretim yapmaya başlamıştır fakat yanlış zirai müdahalelerden dolayı zeytin hastalıkları yaşanmaktadır. Bu da eğitimlerin yeterli olmadığını, çiftçisinin bilinçlendirilmesi adına adımlar atılmasının gerekliliğini göstermektedir. Aydın çiftçisi zeytin koruma kanununun uygulanmadığını ve denetlenmediğini vurgulamaktadır. Görüşme yapılan katılımcıların değindiği önemli noktalardan biri de bölgeye has ürünlere verilen desteklerin arttırılmasıdır. Aydın bölgesine has zeytin, pamuk, incir gibi ürünlere verilecek desteklerin arttırılması ve üretime teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Bunlar dışında zeytin çiftçisinin yaşadığı en büyük sorunlardan biri girdi fiyatlarıdır. Üretici desteklemelerin iyi olması ile birlikte, girdi fiyatlarının çok yüksek olması sebebiyle desteklemelerin anlamsız kaldığını düşünmektedir.

Desteklemeler ve teşvikler ile birlikte Aydın'da organik zeytincilik yapan çiftçiler organik ilaç ve gübrelerin pahalı olmasından şikayetçidir.

Aydın'da son 5 yıldır dolu sezon denilen sezonların yok olmasının sebebi olarak da bölgedeki Jeotermaller gösterilmektedir. Sarayköy'den Ortaklar'a kadar olan jeotermal santrallerin Hidrojen Sülfür gazını havaya salması ve bu gazın yağmur ile birleşip zeytinin çiçeklenme döneminde çiçekleri yakıp randımanlı ürün alınmasına engel olduğu düşünülmektedir.

Aydın çiftçisinin yaşadığı bir diğer önemli sorun ise pazarlamadır. Bunun da en büyük sebebi markalaşmadır. Markalaşmaya yönelik teşviklerin getirilmesi pazarlama açısından mağdur olan çiftçinin yararına olacaktır.

SOFRALIK VE YAĞLIK ZEYTİNDE
ÜRETİM MALİYETLERİ
VE
KARLILIK

Ürünün maliyetine etki eden etmenler

Hasat/toplama/depolama

Sınıflandırma/analiz/standardizasyon

Paketleme ambalajlama

Ambalajlı depolama

Sigorta

Taşıma

Fiyatlandırma

Reklam ve satış & promosyon

Maliyetleri düşürmek için

Kendi Ürünü Kendin Topla

Üretici pazarlarında sat

Yol kenarı tezgah ve sergilerini kullan

E pazarlama

Kurumlara ve lokantalara doğrudan satış

Toplum destekli tarım

Tarım turizmi

Kooperatifler aracılığı ile satış

Üretim maliyeti

Satış fiyatının belirlenmesinde,

Karlılığın izlenmesinde,

Sağlıklı bir üretim planlamasında

Yöneticilerin karar aşamasında,

Destekleme ve prim miktarlarının belirlenmesinde değerlendirilmektedir.

Üretim maliyetleri ve karlılık oranları, üç değişik yaklaşımla incelenmiştir:

- Tüm masraf unsurları ele alınarak yapılan değerlendirme
(Standart Yaklaşım)
- Üreticilerin büyük bir çoğunluğunun (%95) mülk arazileri üzerinde üretim yaptıklarından hareketle (Erkal ve Ergun, 1982), arazi kirasını dikkate almadan yapılan değerlendirme
(Yaklaşım-1)
- Arazi kirası ve faiz masraflarının bir anlamda itibari masraflar olduğu ve üreticiler tarafından nakden ödenmediği yaklaşımıyla bu masraf unsurlarının birlikte ihmal edilmesiyle yapılan değerlendirme
(Yaklaşım-2)

İNCELENEN İŞLETMELERİN BAZI YAPISAL ÖZELLİKLERİ

YAĞLIK ÜRETİM

▶ Ort. işletme büyüklüğü	52,1 da
Ort. zeytin bahçesi büyüklüğü	12,1 da
Ort. ağaç yaşı	58,6 yıl
Dekara ortalama ağaç sayısı	17 adet/da

▶ İncelenen işletmelerde zeytinin payı %79,4

▶ Zeytinliklerin arazi konumuna göre dağılımı, (%)	
Kır	59,5
Kır-taban	30,5
Taban	10,0

▶ Sulanan zeytinlik oranı %6,7

İNCELENEN İŞLETMELERİN BAZI YAPISAL ÖZELLİKLERİ

SOFRALIK ÜRETİM

▶ Ort. işletme büyüklüğü	49,1 da,
Ort. zeytin bahçesi büyüklüğü	11,7 da
Ort. ağaç yaşı	41,1 yıl

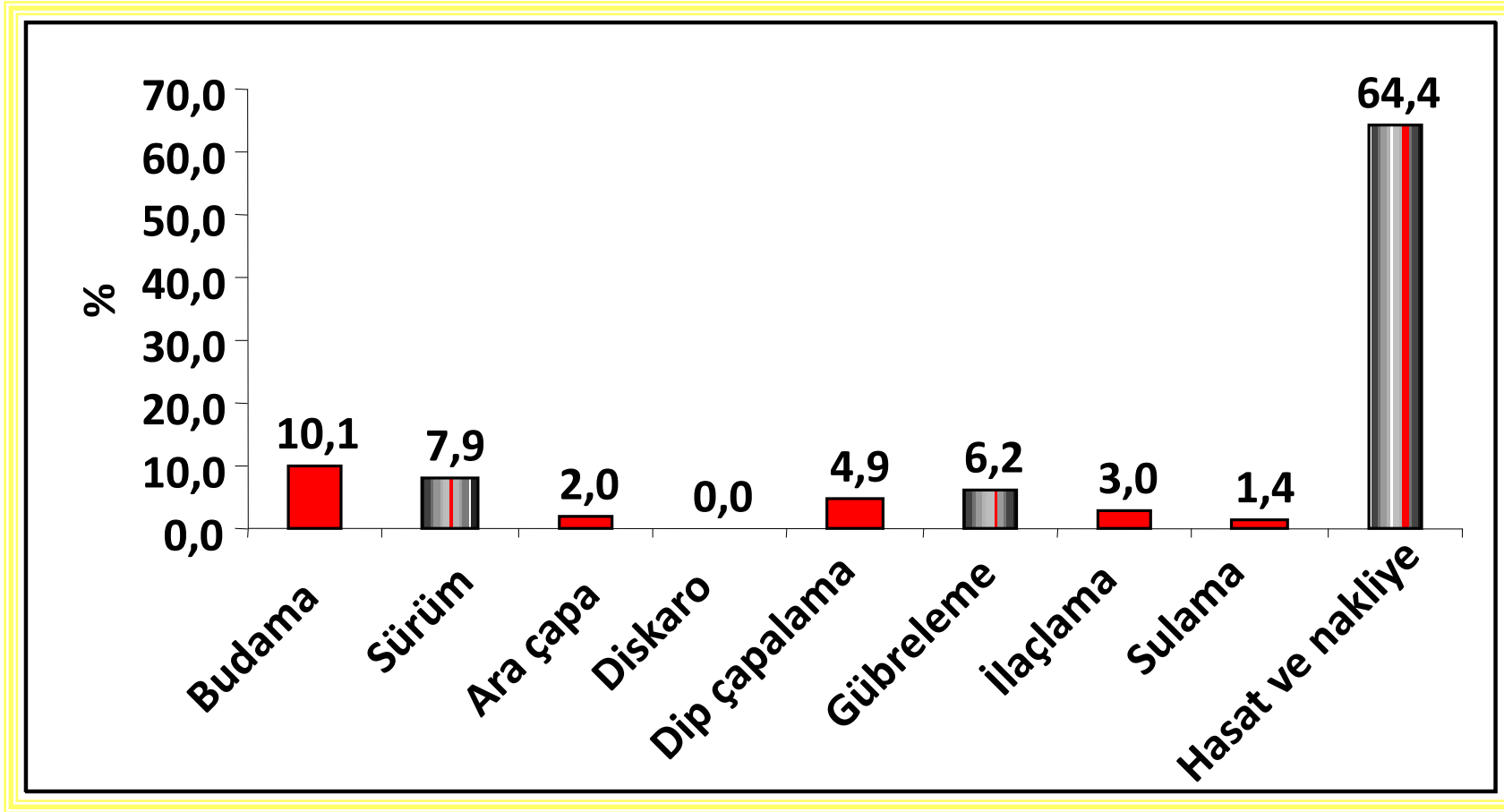
▶ İncelenen işletmelerde zeytinin payı %79,7

▶ Zeytinliklerin arazi konumuna göre dağılımı, (%)	
Kır	28,0
Kır-taban	60,7
Taban	11,3

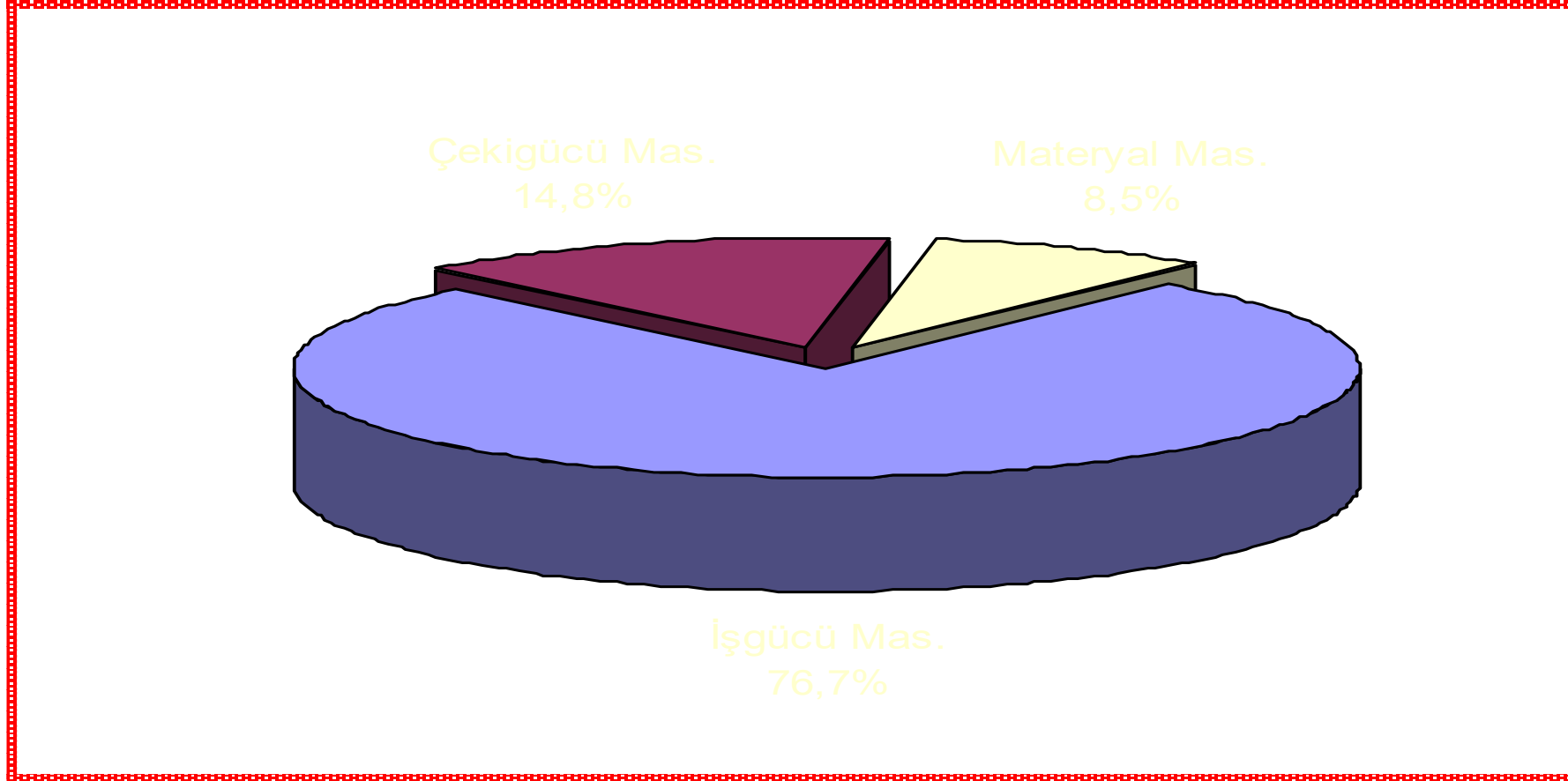
▶ Sulanan zeytinlik oranı %17,1

İncelenen İşletmelerde Bakım Masraflarının Dağılımı (%)

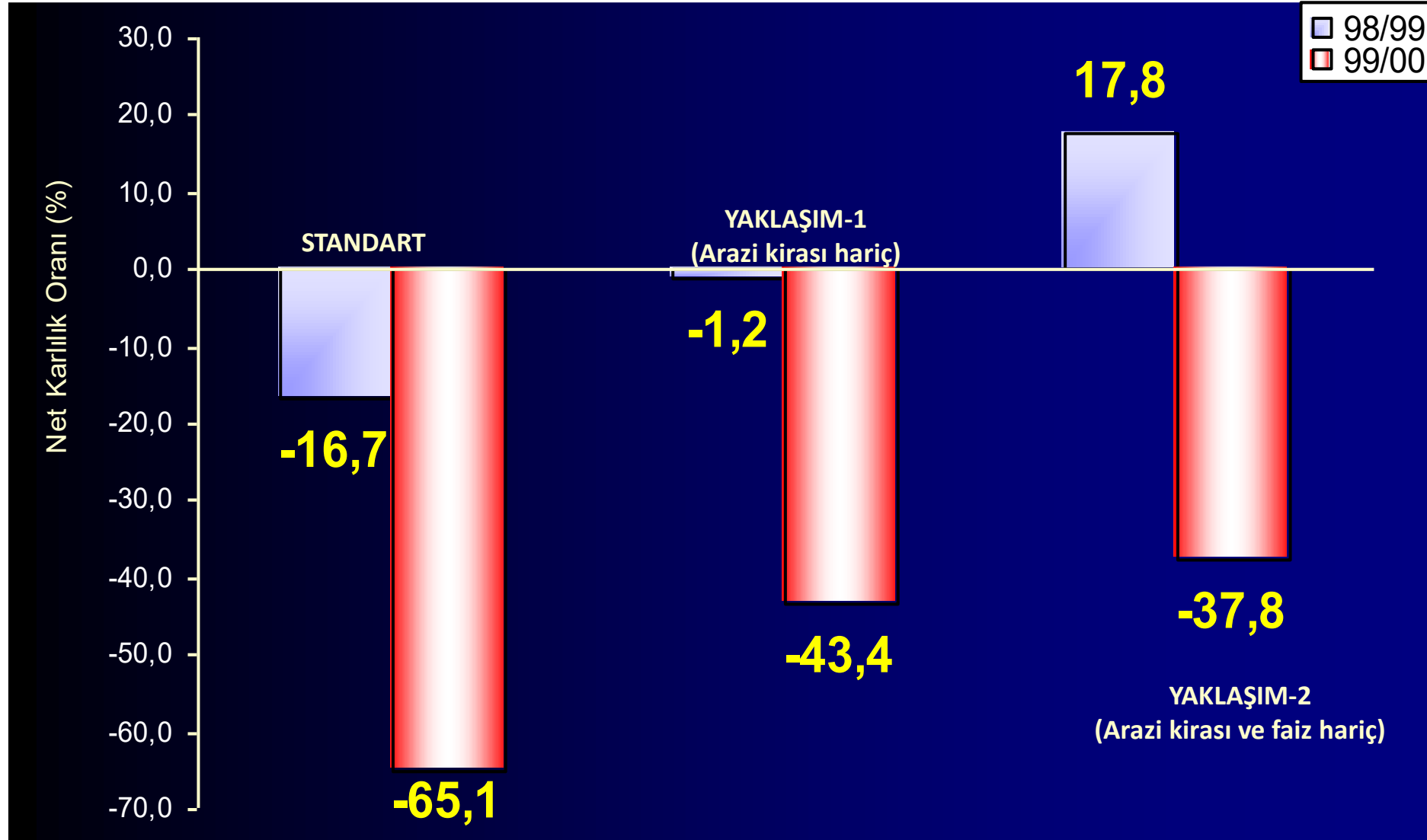
(Yağlık Üretim)

Bakım Masraflarının Girdi Gruplarına Göre Dağılımı (Yağlık Üretim)

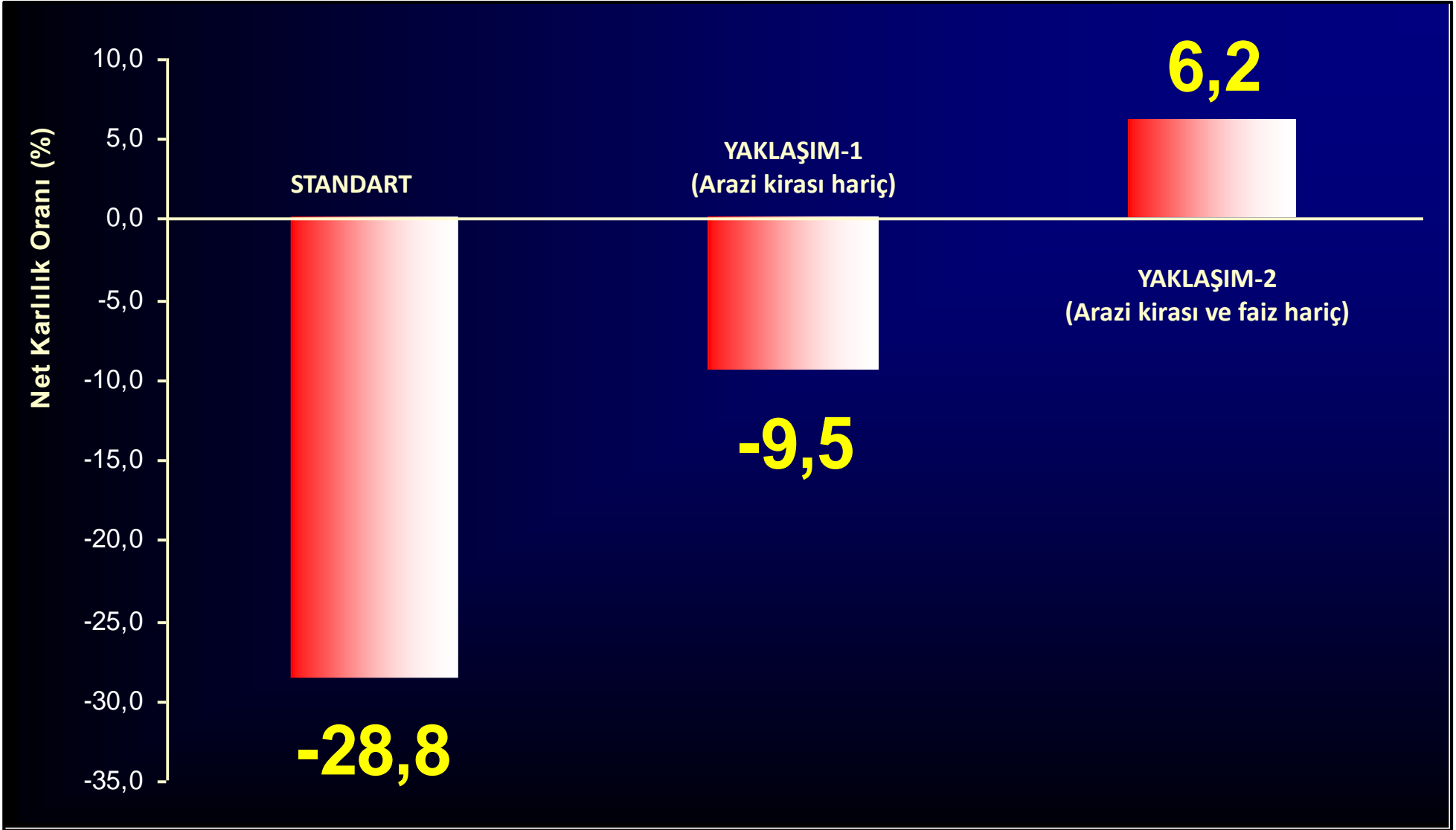

► NET KARLILIK ORANI (Yağlık)

Birleştirilmiş yıllar

Birleştirilmiş Yıllar

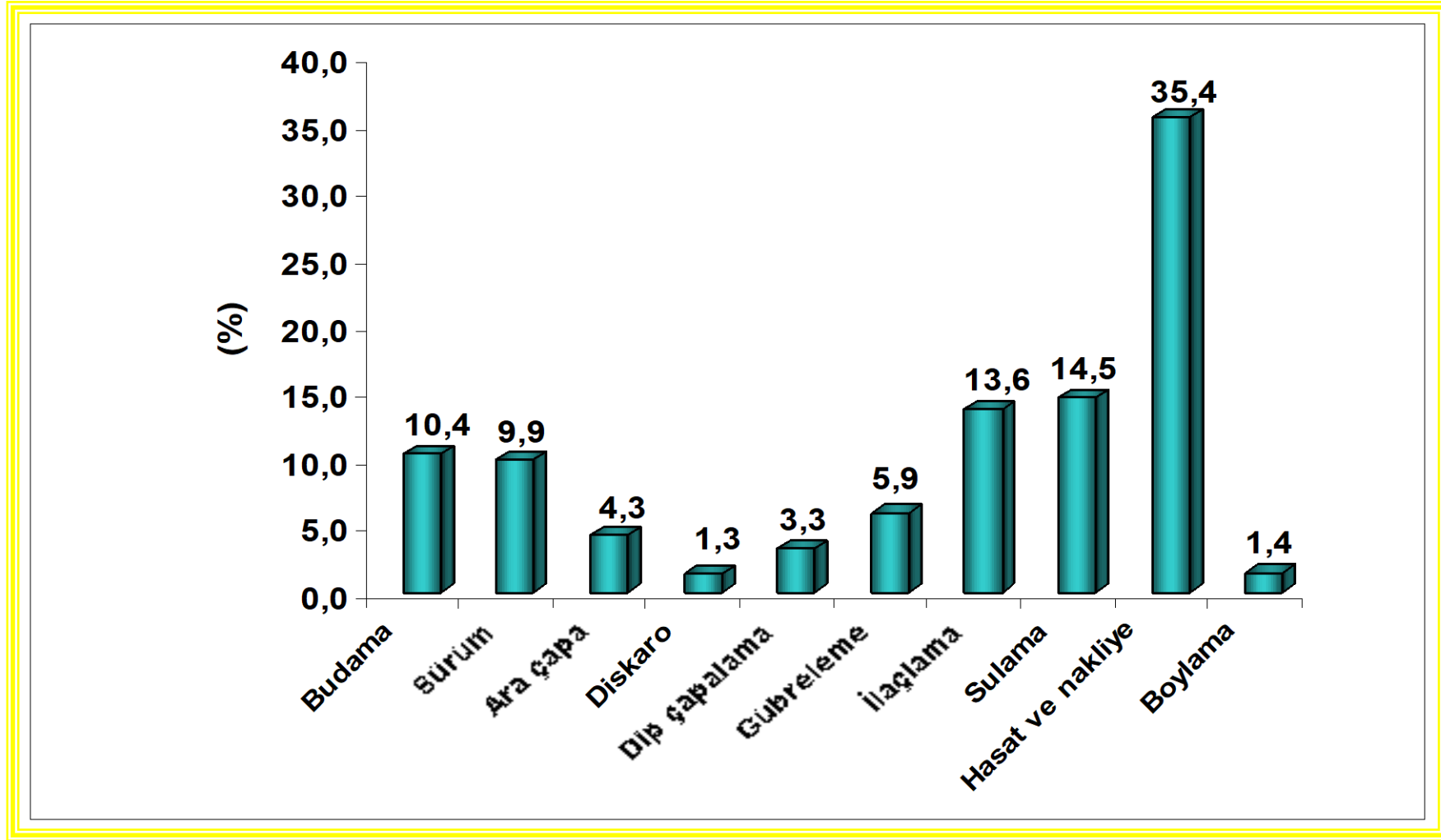
Dekara Ham Dane Verimi (Kg/Da)	278,1
Kg Maliyet (TL/Kg)	168.600
İşlenerek Satılan Dane (%)	63,0
Stok (%)	20,0
Aile Tüketimi (%)	14,1
İşleme Masrafları Oranı (%)	8,4

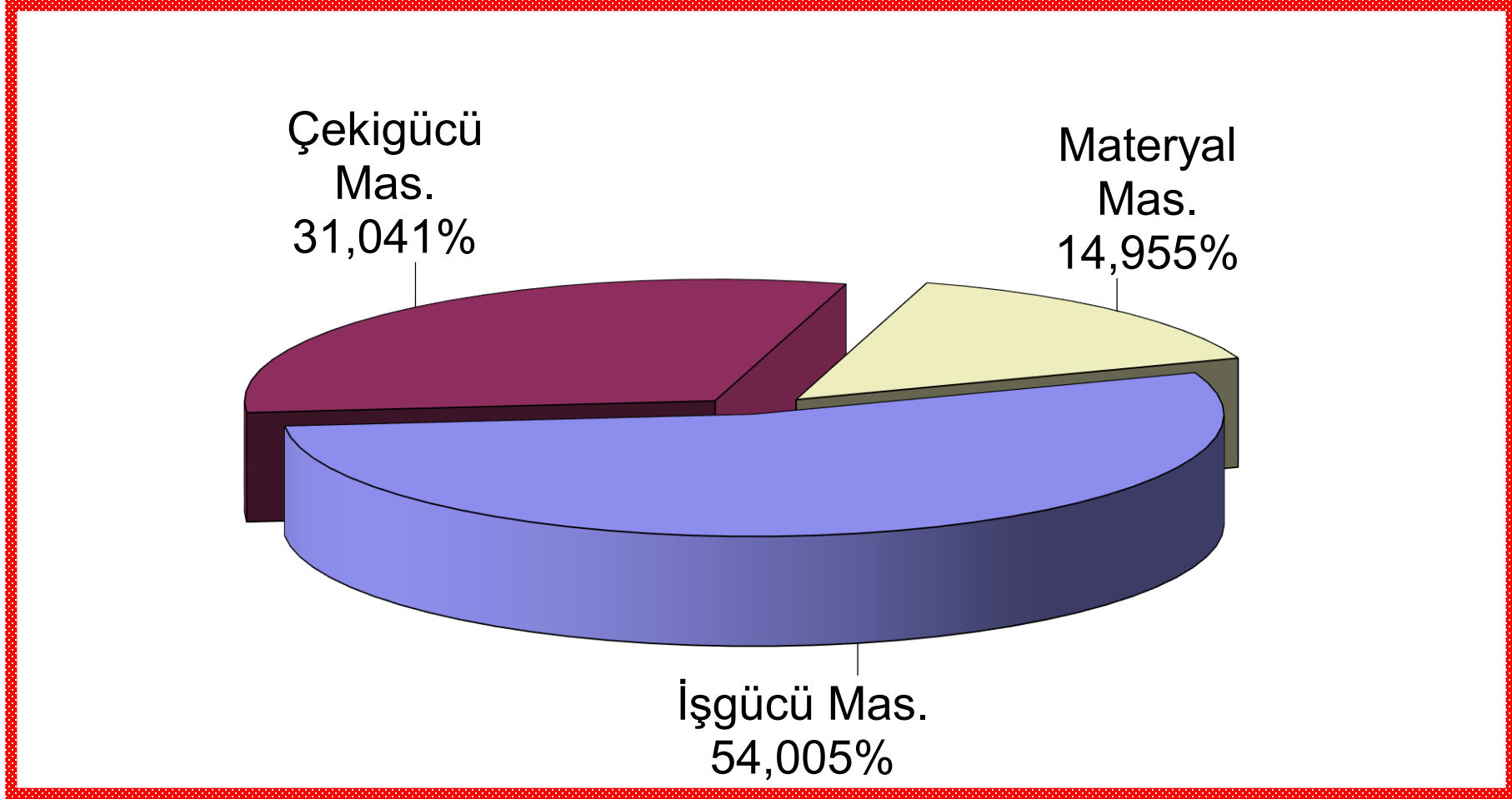
İncelenen İşletmelerde Bakım Masraflarının Dağılımı (%)

(Sofralık Üretim)

(Birleştirilmiş Yıllar Ort.)

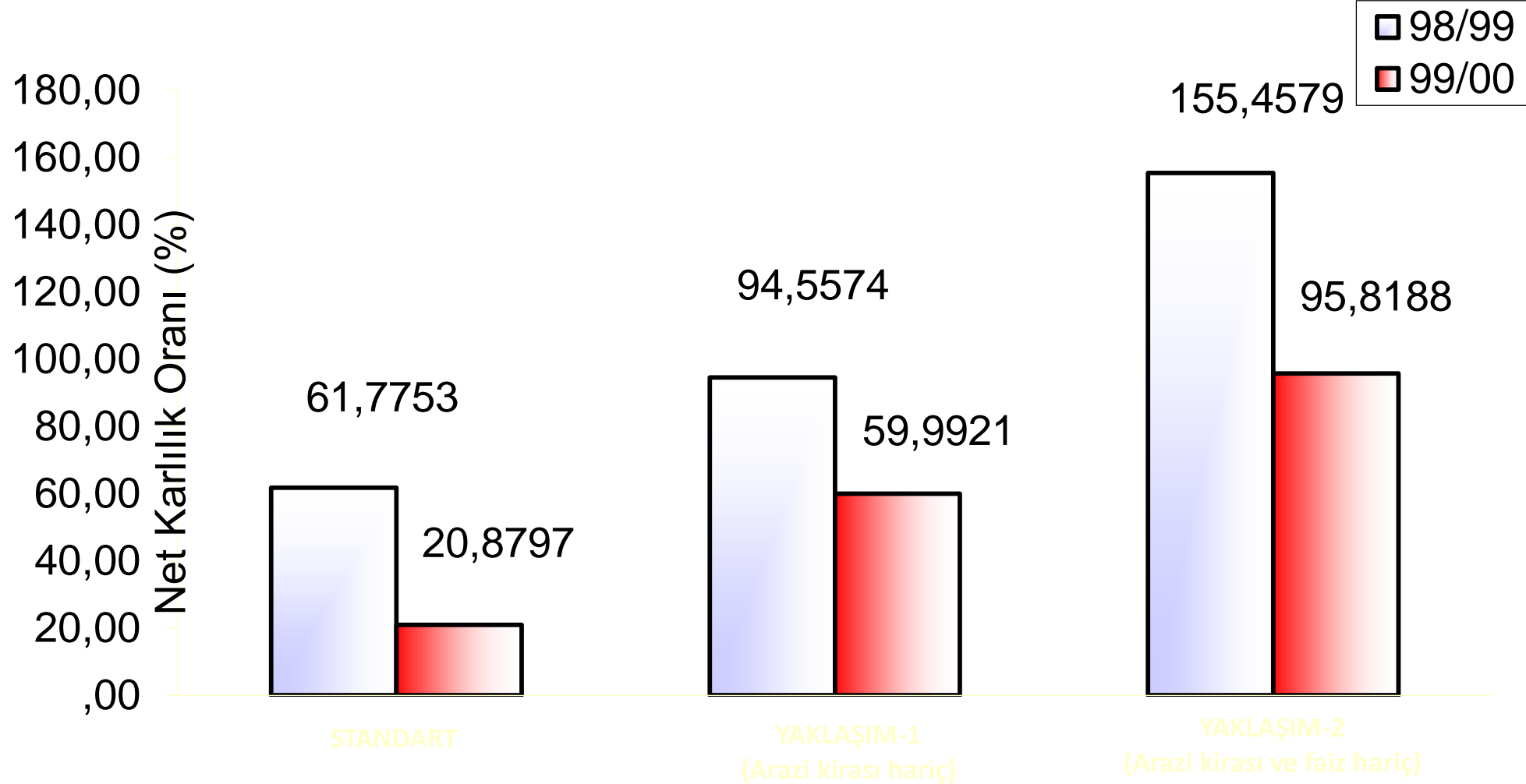
Bakım Masraflarının Girdi Gruplarına Göre Dağılımı (Sofralık Üretim)

Sofralık Üretimde Verim, Maliyet ve Değerlendirme

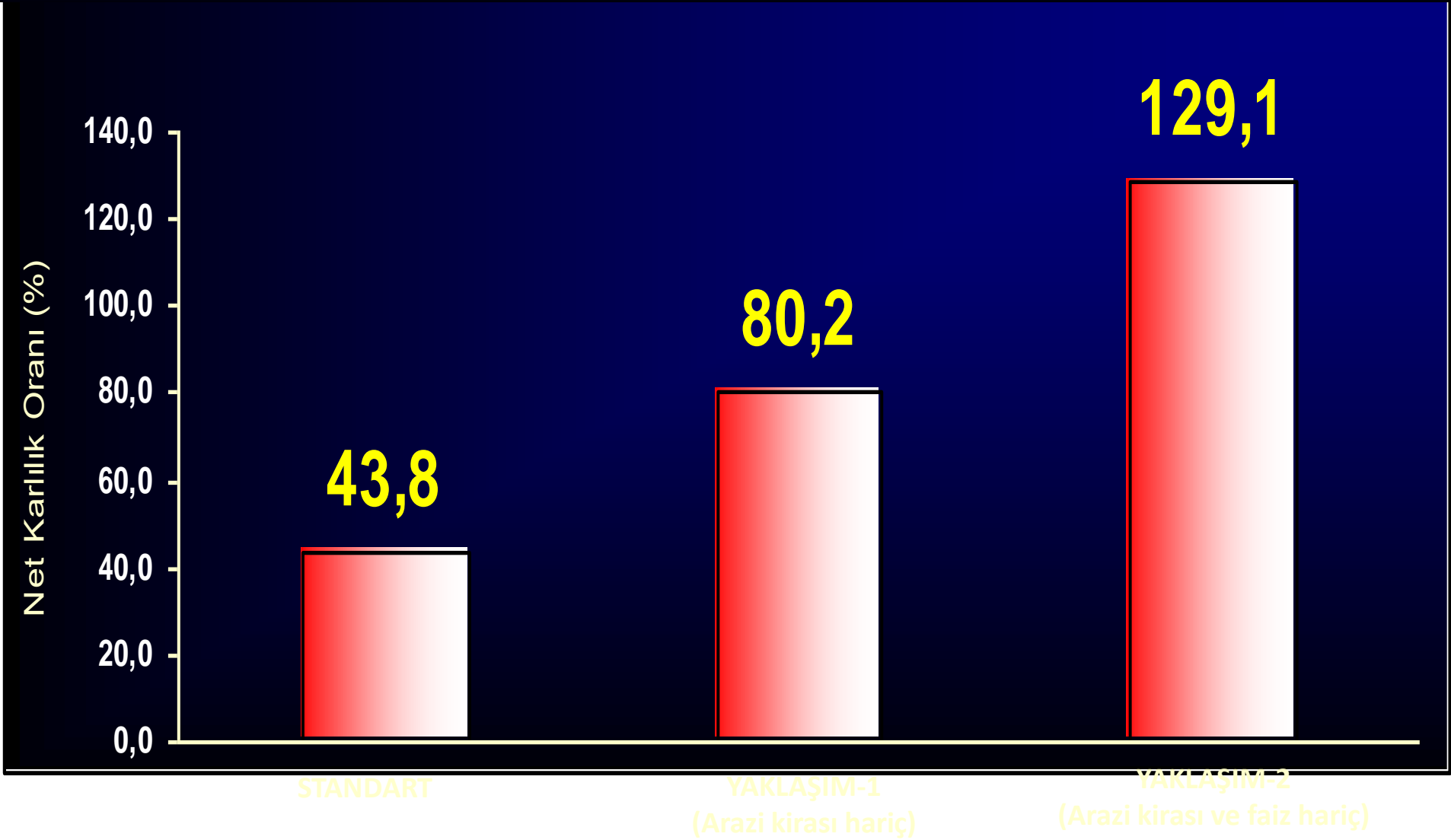
	<u>Birleştirilmiş Yıllar</u>
Dekara Ham Dane Verimi (Kg/Da)	278,1
Kg Maliyet (TL/Kg)	119.188
Satılan Dane (%)	70,2
Stok (%)	27,0
Aile Tüketimi (%)	2,8

- Üretimin pazarlanma oranı ortalama %97,2'dir.
- Yok yılı dekara ham dane verimi var yılının %45,8'i
- Yok yılı ham dane kg maliyeti var yılının 1,7 katı

► NET KARLILIK ORANI (Sofralık)

Birleştirilmiş yıllar

Yağlık zeytin üretimi;

Potansiyelin altında bir verim ve gelir.

Sofralık zeytin üretimi;

Dekara verim ve karlılık oranı çok daha yüksektir.

Üretimde; ürün kalitesi, verimlilik, gelir ve dolayısıyla karlılığın artırılabilmesi için her aşamada modern tekniklerin uygulanması gerekmektedir.

Üretim maliyetlerin hesaplanmasında uygulanan metot farklılıkları giderilerek ortak bir METOT BİRLİĞİ sağlanılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Gerek üreticilerin maliyetinin azaltılması gerekse sanayicilerin ucuz hammadde temin edebilmesi açısından tatminkar ve istikrarlı bir destekleme programı (PRİM SİSTEMİ) uygulanmalıdır.

Kaytarma ve iş yavaşlatmanın sebeplerinin ortadan kaldırılması, iç ve dış pazarların gelişimine yol açacak şekilde üretim maliyetlerinin düşmesini sağlayacaktır. Bu durum, bize, rakiplerimize göre daha fazla rekabetçi güç sağlayacaktır. Böylece, sıkıcı çalışma saatleri, eksik istihdam ve yoksulluğun temel sebeplerinden biri ortadan kaldırılarak, günümüzdeki çalışma şartlarının yumuşatılması için kullanılan iyileştirici tedbirlerin tümünden daha fazla, bütün bu bedbahtlıklar üzerinde sürekli ve geniş kapsamlı bir etki sağlanabilecektir. Yine bu yolla, daha yüksek ücretler sağlanabilecek, çalışma saatleri kısılacak ve daha iyi bir iş ve aile ortamı oluşacaktır.

Kaynaklar

EŞİYOK, B.ALİ Kalkınma Sürecinde Tarım Sektörünün Ekonomideki Yeri, Yapısı ve Gelişme Dinamikleri (1923-2004), Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Genel Araştırmalar 1.Cilt, Ankara, 2004.

ÖZYILDIZ, R. Hakan, "Tarımsal Destekleme Politikaları Sunumu" 2012.

BAYANER, Ahmet, Türkiye Tarımı: Beklentiler ve Gelişmeler, TC Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü, TEPGE Yayın No: 224, Aralık 2013

GAYTANCIOĞLU, Okan, Türkiye'de ve Dünya'da Tarımsal Destekleme Politikası, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul 2009.

YAVUZ, Fahri, Tarım Politikası, Fahri Yavuz (Ed) Türkiye'de Tarım İçinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, 2005.

YAPAR, Sinem "Türkiye'de Tarımsal Ekonomi ve Destekleme Politikasının Bir Aracı Olarak Doğrudan Gelir Desteği Sistemi", Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, 2005.

TUNALIOĞLU Türkiye zeytinciliğindeki gelişmeler ve bu gelişmede Kahramanmaraş zeytinciliğinin yeri (Renan Tunalıoğlu)

TÜRKİYE'DE ZEYTİNYAĞINDA ARZ ANALİZİ(mine yalçın) 2015, Mayıs

TÜRKİYE'DE UYGULANAN ZEYTİNYAĞI POLİTİKALARI(TUĞBA ARPAZLI) MANİSA2008

Türkiye'de Zeytincilik Sektörünün Mukayeseli Analizi. (Zeytincilik Ara t rma Enstitüsü Müdürü)seyfi Özışık

GÜLSÜM BAĞLAN DERYA ERDEN RENAN TUNALIOĞLU 2016 Türkiye'de Değişen Tarım Politikaları ve Aydın Zeytinciliğindeki Farklılıkların İncelenmesi

Aksu B., Dizdaroğlu T., Dönmez S. Sofralık ve Yağlık Zeytinde üretim maliyetleri ve karlılık.

Sorularınız varsa cevaplayayım.

Daha sonra aklınıza soru gelirse lütfen yüz yüze, e posta veya telefon yoluyla ulaşınız.

Bu ders notları zeytincilik programı öğrencileri, Kursiyerler, sektör temsilcileri, diğer üniversitelerde okuyan önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile araştırmacılara yönelik hazırlanmıştır. Daha detay bilgiye ulaşmak isterseniz lütfen iletişime geçiniz.

DERS NOTLARI SÜREKLİ YENİLENMEKTEDİR.
LÜTFEN DAHA ÖNCE İNDİRDİĞİNİZ DERS NOTU VARSA
YENİ TARİHLİ OLAN DERS NOTUNU TERCİH EDİNİZ.
NOTLARDA HATALI ve
EKSİK BİR YER GÖRDÜĞÜNÜZDE LÜTFEN BİLDİRİNİZ.

Dr. Mücahit KIVRAK

0 505 772 44 46

kivrak@gmail.com

www.zeytin.org.tr

www.mucahitkivrak.com.tr

Sosyal medya iletişim

<https://www.facebook.com/mucahit.kivrak>

<https://twitter.com/zeytinist>

<https://instagram.com/zeytinist/>

<https://www.youtube.com/channel/UCNDXadH7jpB0FVRLbEvtqHA>